

TIRSO DE MOLINA

DON CHILIS ŽALIAKELNIS

Trijų veiksmų komedija

Vertė

J. MACEVIČIUS

Redagavo

P. KEIDOŠIUS

VEIKĒJAI

DONJA CHUANA Solis – don Diego duktē

DON MARTINAS de Gusmanas – don Andres sūnus

DON PEDRO – senukas, donjos Ines tēvas

DONJA KLARA – donjos Ines pusseserē

DON CHUANAS de Teledo – ģimīlējēš donjā Ines

KINTANA – donjos Chuanos tarnas

KARAMANČELIS – donjos Chuanos lakiejus

OSORJO – don Martino tarnas

DON DIEGO – donjos Chuanos tēvas

DON ANTONIO – ģimīlējēš donjā Klarā

SELIO – donjos Klaros pusbroļis

FABIO –

DESIO – don Chuano draugai

VALDIVJESO – donjos Chuanos rūmininkas

AGILIARAS – don Pedro pažas

ALGVASILAS

MUZIKANTAI

Veiksmas vyksta Madride

PIRMAS VEIKSMAS

Prie Segovjos tilto

I scena

Donja Chuana, apsirengusi žaliais vyriškais drabužiais.

KINTANA. Jau jeigu mes prie pat Madrido

Ir jei Segovjos tiltas čia,

Ir teka skaisčių žvaigždžių valia

Pamiršt sodus Valjadolido

Ir kampo žinomus vartus,

Galeras, aukštą tiltų skliautą,

Kurs kaip įstatymas rūstus

Paliudyt kilmę reikalauja,

Kaip teismo nuosprendis gaivus

Suteikia teisę gryno kraujo.

Ir jeigu skyrė jums dalis,

Praėjus šitą tiltą, tiesiai

Pažvelgti į Mansaneresą,

Kuris srove ramia, tyliai

Per smėlis klodą skina taką

Ir gėdinasi neramus,

Kad tiltas, - štai koks įžymus,

O jis lyg ašarėle teka.

Sakykite man, nekankinus,

Kam jums ši išvaizda keista,

Kokia jus privertė bėda

Tapt vyru iš jaunos merginos?

DONJA CHUANA. Kintana, dar dabar nelaikas.

KINTANA. Penkta diena, kai lydžiu jus

Aš kaip šešėlis nebylus.

Pirmadienį džiaugiaus kaip vaikas,

Kai manimi jūs patikėjot, Kartu pakvietę į Madridą,

Palikote Valjadolidą

Ir čia, į sostinę, skubėjot,
Tėvų namus palikdama,
Kur jus taip gerbė ir mylėjo.
Nors stengiaus aš, bet negalėjau
Suprast, kas slepiasi tame.
Pati man uždraudėt griežtai
Jus klausinėti, kas įvyko,
Kur veržiatės namus palikus,
Ir aš tyliu, kaip matot, štai
Einu paskui ir susikūrė
Man tiek spėliojimų galvoj,
Kiek matematikui tamsoj, -
Kodėl ir kur skubėt mes turim?
Man išsklaidykit neaiškumą,
Jei gailitės manęs, prašau,
Šį kelią aš pasirinkau,
Pamatęs jūsų nekantrumą.
Tada pamanęs, kad keliaut
Į sostinę tikrai negali
Viena pati jauna mergelė,
Nusprendžiau – jums turiu tarnaut,
Kaip atrama ir sargas jūsų,
Aš negalėjau vieną jus
Išleisti į tolimus kraštus,
Palikęs guost senjorą mūsų
Nūnai aš kankinuos skaudžiausiai
Nuo nežinojimų tamsių.

DONJA CHUANA. Taip, tu nustebsi iš tiesų
Klausyk manęs.

KINTANA. Aš jūs klausausi.

DONJA CHUANA. Du mėnesiai praėjo jau,
Kada balandis išdidžiai
Velykiškai papuošia pievas
Aksomu keičiančiu spalvas.
Ant tilto, kur pastatė Piero

Ansuras su sava žmona,
Valjadolidas susirinko,
Ir aš buvau tenai nuėjus,
Bet spręst dabar nebegaliu
Ar sugrįžau namo su siela,
Ar sielą ten ir užmiršau,
Kada aš prie Vitorjos durų
Adonį pamačiau staiga,
Kuris, žavėdamas Veneras,
Pavydu uždegė net Marsus.
Širdis suvirpo netikėtai,
Ir sudrebėjo siela mano
Lyg prieš teisėją neramiai.
Ir suklypau aš prie pat slenksčio,
Kai susitiko žvilgsniai mūs,
Į veidą jo įsmigo akys,
Užkliuvo laiptuose kulnis,
Jis man nusilenkė, numovęs
Nuo rankos pirštinę grakščiai,
Mane prilaikė už alkūnės...
O koks akimirksnis saldus,
Jis tarė man: „Nepulk, senjora,
Neturi pikto Cherubino
Pasekti pavyzdžiu blogu
Toks serafimas malonus“.
Tą pirštinę jis pasiliko
Kaip sielos užstatą tada,
Su pirštine prisipažįstu,
Ir mano širdį gavo jis.
Taip visą vakarą tą trumpą
Jis buvo trumpas mano meilei,
Nors vakarai ilgi balandy, -
Matuoja meilė juos kitaip
Akim manoji siela gėrė,
Nebeįveikusi savęs,

Nuodus, kuriais tas veidas mielas
Valdingai pavergė mane.
Pavydulinga kilo saulė,
Kai išsiskyriau aš su juo,
O jis prie pat vežėčių mano
Stovėjo, spėjęs pavaizduoti
Pastovią meilę ir pavydą,
Išsiskyrimą, išdavystę
Ir tai, kuo galima žavėt.
Iš Škotijos šis apgavikas
Greit Troja pavertė mane.
Grįžau namo, netekus proto,
Tu pats gali, jei tik mylėjai
Suprasti pirmą sielos jausmą
Sumerkt akių aš negalėjau
Ligi aušros ir man atrodė,
Kad saulė nebepatekės
Ir niekindama mus ji niekad
Padangės auksu nenužers.
Kai iš po nemigo iš ryto
Praverti lango nuėjau, -
Vėl iš balkono pamačiau aš
Kankintoją prie pat namų.
Ir nuo to ryto apsupimą
Pradėjo jis, kad sunaikintų
Nerūpestingą mano laisvę.
Jis ėmė nuoširdžiai tarnaut:
Dienom skaičiau jo ilgus laiškus,
O muzikos klausiau naktim
Ir dovanas ėmiau iš viso –
Žengiau aš pražūties keliu.
Ir kam čia pasakoti smulkiai?
Po trijų mėnesių iškart
Prieš don Martiną de Gusmaną
(Dėl jo Madridan ir skubu)

Nuolaidžiai žlugo visos kliūtys,
Kurias pralaužti nesunku
Tam, kuris myli ir, iš viso,
Kuris gudrauja sumaniau.
Jis tuoktis su manim žadėjo,
Bet tai tebuvo vien tik žodžiai.
Kas taip lengvai žadėti moka –
Tas pažadus įvykdo šykščiai.
Apie mūs meilę sužinojo
Jo tėvas (aš manau, sūnus
Pasakė jam nelaimę mano)
Žinojo jis, kad gimus aš
Šeimoj senoj, bet neturtingoj,
O auksas, kurs jau nuo seniai
Kilnia padaro net niekšybę
Surado kaip matai raktus
Į jo godumą. Viskas aišku:
Aš – neturtinga. Senas jis.
Ir nuotaką tuojau surado –
Donją Ines: gražesnė ji,
Be to, dukatų pilnas maišas,
O kas nemėgsta pinigų?!
Ir josios perkaršęs tėvelis
Parašė laišką, kuriame
Vadina žentu don Martiną,
Bet sutikimą duot tuojau
Jisai nedrįso, nes bijojo...
Kad aš galiu viešai paskelbt
Per teismą savąją negarbę.
Klausyk, ką sugalvojo jis.
Jis prikalbėjęs savo sūnų
Skubiai išleido į Madridą,
Į sostinę apgaulės pilną,
Tasai jau spėjo čia atvykt.
Be to, įsakė don Martinui

Daugiau nesivaidinti jau –
Tai gali sudaryt keblumų
Bet slėptis po don Chil vardu,
Nes jeigu aš į valdžią kreipsiuos,
Norėdama surasti jį,
Tai ši apgaulė teisingumui
Galės apmulkinti akis
Jis laišką įdavė don Pedro
Mendosai ir Velastagi,
Varžovės tėvui ir laiške
Jam praneša, kad liūdi jis,
Nes jo sūnus, kaip vėjavaikis,
Pasielgė neatsargiai,
Sukliudęs sąjungą sutvirtint,
Kuri galėjo būt puiki,
Kad don Martinas Pasirengęs
Vest donją Chuaną Solis,
Nors kilnią, bet ne tiek turtingą,
Kaip jis galėjo susirasti.
Už tai kaip paskaitą už sūnų
Jisai dabar don Chilį siunčia
Kuris yra pačios kilniausios
Valjadolido giminės.
Bet įtarimas, lūžis tas,
Kuriam akylios mūsų mintys,
Kaip Argus per naktis budįs,
Pajuto manąjį negandą,
O įsitikinti pačiai
Man dar du deimantai padėjo
Pakankami tam, kad atskleistų
Man paslaptis pačias giliausias.
Aš sužinojau, kad slaptai
Jis ruošėsi ir tai, kaip gali,
Prisiekdamas, meluot žmogus.
Aš pamiršau moters kuklumą

Silpnumas suteikė jėgų,
O nuoskauda pagimdė drąsą,
Padėdama įgauti man
Išradingumo ir veiklumo.
Gyvenimas įrodė man,
Kad žmonės gali, jeigu nori
Įveikt didžiausius sunkumus.
Tad, vyro rūbais apsirengus,
Pasitikėdama tavim,
Aš drąsiai leidžiuosi į jūrą
Ir prieplauką pasiekt tikiuos,
Tik dvi dienas meilužis mano
Madrیده tepraleido dar.
Širdim aš matavau jo kelią.
Be to, tikrai žinau, kad jis
Neaplankys anksčiau don Pedro,
Kol tinkamų nesusiras
Papuošalų, kol neišmoks
Jis perpintų melu kalbų.
O aš kliudydama visur
Ko siekia jis taip atkakliai,
Stebėdama, ką don Martinas
Nedėkingasis sugalvotas
Visas jo užmačias sugriausiu,
Kaip – pamatysi pats, palauk,
O kad manęs jis nepažintų
(Nors rūbai saugoja mane),
Tu pasislėpt turi, kitaip
Sukelti įtarimą galim.
Apsigyvensi tu Valjeke,
Jis nuo Madrido tik mylia.
Jei bus kas gero arba blogo
Aš tau pasiūsiu tuoj per žmones,
Kurie iš ten į miestą duoną
Vežioja – dvi, tris eilutes.

KINTANA. Tikrove pavertėt tomaną,
Jums pats Merlinas neprilygs
Aš nedirjstu duot patarimų.
Tegul pats dievas jums padės
Įvykdyt siekimus savuosius.

DONJA CHUANA. Sudie.

KINTANA. Aš lauksiu laiško.

DONJA CHUANA. Lauk.

Kintana išeina.

II scena

Karamančelis, Donja Chuana.

KARAMANČELIS. Jei netiki kreditan man,

Ei, smuklininke, eikš čionai –

Mes pakalbėsime paprastai.

DONJA CHUANA. Ei, kas yra? Kas šaukia ten?

KARAMANČELIS. Ką reiškia „Ei“? Bėk ir nespręski.

Nors gautum įsaką sunkiausią,

Vidurdienį tu priedą gausi:

„Ei, valgyt duok ir pats užkąski“

DONJA CHUANA. Šaukiau ir vaišinsiu už tai,

Matau – tau alkis skilvį žnybia.

KARAMANČELIS. Atleiskit, jūsų prakilnybe.

DONJA CHUANA. Tu ieškai šeiminko?

KARAMANČELIS. Taip.

Bet nėra jis lytų kaip lietus,

Nors blusos taptų šeiminkais,

Nors jų vardus paskelbtų rinkoj

Arba Madridas išdidus

Tebūtų išgrįstas visas jais,

Kaip aklas aš per juos keliaučiau

Iš jų nė vieno nesugaučiau –

Likimo niekas nepakeis.

DONJA CHUANA. Tu daug kam tarnavai, matau?

KARAMANČELIS. Daugybei ir už kąsnį liesą

Kaip Lasariljo iš Termeso!

Šiek tiek pas mediką buvau

Jis buvo su barzda, lipšnus

Į vokietį kiek panašėjo,

Ambra jo pirštinės kvėpėjo,

Batus nešiojo pliušinius.

Daug buvo knygų – mokslo maža,

Bet man jo grašiai nelemti,

Neleisdavo užmigti naktim,

Nes gydytojo pelną gražų

Jis ėmė ne visai dorai.

Aš taikstytis ir nebandžiau

Kiek pakentėjau ir mečiau.

DONJA CHUANA. Nedoras pelnas? Kaip gi tai?

KARAMANČELIS. Daug pasakyčiau priežasčių:

Žinojo porą aforizmų,

Dar porą tekstų, silogizmų

Ir taikė juos be išimčių.

Nėra srities, kurioj skaityti

Ir mokytis reikėtų stropiau

O mokosi taip lyg norėtų

Į kapą žmogų nuvaryti.

Bet kaip rast mokslui valandėlę

Jei bėgi šuoliais per dienas,

Kaip mano daktaras anas?

Iš ryto vos tik atsikėlęs

Jis valgo lašinius prie stalo,

Bandydamas senus vynus,

Krikščionis buvo nuostabus

Išlenkęs keletą bokalų

Šio gydomo vandens maloniai,

Jis ėjo dar gana lengvai

Iš namo į namus guviai

Ir gydė sostinės ligonius.

Vienuolikta jau mes namuos
Sakyk, skaitytojau maldingas,
Ar gali daktaras garbingas,
Nors būtų bronzos jis grynos,
Pavargęs tirti šlapimą tau,
Pūlingas fistulas skaičiuoti
Dar Hipokratą verst,, ieškoti,
Kaip pasielgti jam geriau.
Tada jis valgė vinigretą
Su spraginta mėsa darytą
Ir mėgo valandėlę kitą
Palošti pulką ar piketą
O trečią eidavom drauge mes
Vaistingus malti miltelius –
Ir vaisius turi kaulelius.
Ir grįždavom namo sutemus
Jis knygą imdavo į ranką,
Galvodamas labai kilniai
(Pamiršęs aistrą tą seniai)
Ir mokslui skirt minutę menką
Jis apsiversdavo darbais.
Rasią skaitė, Aviceną,
Bet vos atvers jis tomą seną,
Kai susirūpinus labai
Sušuks ponija Estefanija:
„O Leonora, o Ines!
Vėl daktaro nematom mes?
Pašaukit jį! Kepsniai šalti jau!“
Jis atsakydavo: „Kaip jau?
Ne! Vakarienę atidėti?
Dar valandą turiu sėdėti.
Praneškit poniai pagaliau:
Grafienei gali mirt sūnus,
Nes krupo priepuolis jį smaugia,
Susirgo šiltine jos draugė

Ir atvejis labai sunkus.

Nors mokslas kalba paprastai,

Bet ji nėščia ir leisti kraują?!

Galenas šitam prieštarauja,

Dijoskoridas leidžia tai“.

Senjora su visa rūstybe

Į kalbą braunasi pati:

„Senjore, žodžiai šie tušti,

Jūs, dėkui dievui, garsenybė.

Visų žinių, kurios jūs turit

Nė nepaversit pinigais,

Pats galite numirt lengvai

Jei dirbat ir ribos nežiūrit.

Kentėt aš negaliu ilgiau –

Kapan jus nuvarys Galenas,

O, pagaliau, ar ne vis viena,

Jei mirs mažiau arba daugiau?“

Po šios graudenančios kalbos

Manasis daktaras iš sykio

Numesdavo į šalį knygą,

Ieškodamas paramos gyvos

Kadangi mokslas niekada

Jam nepadėjo tapt pilvotu,

Tai jis pradėjęs nuo salotų,

Alyvom baigdavo. Tada

Ramiai sau eidavo miegoti,

Išaušus – sveikas ir budrus,

Pamiršęs nuobodžius raštus,

Pradėdavo vėl vizituoti.

Įėjęs pas ligonė jis

Tuoj pajuokaus su juo truputį

Prie recepto sėdės minutę,

Kurį kiekvienas parašyt

Ne ką blogiau už jį galėjo.

Paskui papils visiems kartu

Nepaprastus žodžius srautu,
Kuriais naudoti jis mokėjo.
„Simptomai šios ligos pikti –
Jie hipochondrijos kilimo,
Senjora. Vėjams praėjimo
Nėra. Ir plaučiai užteršti.
Skreplius čia išvalyti reikia
Ir sultis tas išvarinėt.
Jums būtina priiminėt
(Pagalba tuo mes gamtai teikiam)
Šį antpilą, kuris išties
Visas tas medžiagas išvaiko,
Kurios jums vidurius užlaiko,
Iš kepenų ir iš blužnies.“
Jam atsilyginę dublonais,
Stebėjosi protingumu,
Su nuoširdžiu nuolankumu
Jos lenkės jam lyg Saliamonui.
O kartą ryžos jis rimtai
Skilvius plaut keturioms ligonėms
Ar gali pagalvoti žmonės,
Kad jis, prisiekiu jums šventai,
Šiuos keturis būdus nupylė
Dar iš senų sąsiuvinių
Ir taip įsisirgusių žmonių
Be jokio gailėsčio ištyrė.
Jis savo kankiniui įrodęs,
Kad jam dabar gavėt reikės
Į išrašą pasižiūrės:
„Na, su dievu!“ Ir gerti duoda.
Ar būdą tą, kuriuo turtėjo
Jisai, galėjau aš pakęst,
Jums, jūsų prakilnybe, spręst?
Aš išėjau nesigailėjęs.
DONJA CHUANA. Tu pats jautriausias iš tarnų.

KARAMANČELIS. Dar tarnavau pas advokatą,

Kurs puikiai storą kapšį matė,

Iš tolo vengdamas plonų.

Iš pykčio aš tiesiog siutau,

Kai žmonės laukdami stovėjo,

O jis ramiai namie sėdėjo –

Ir kiek galėdamas ilgiau

Sau tepė tepalu ūsus.

Už ką iškaršt reikėjo kailį!

Save jie gražino, paskui

Reples vartojo, žnybtuvus

Ir tepdavo klėjais barzdele.

Kad ji atrodytų stačia.

Girdi, mes išvaizda grakščia

Visur save parodyt galim!

Aš jį mečiau, nes jei bendrauti

Toks su policija mėgins,

Tai civilinę teisę gins,

O baudžiamąją leis sugriauti.

Paksui pas kunigą samdžiausi,

Ekonomu jam tarnavau.

Bet mėnesį teisėbuvau –

Taisyklių laikės jis griežčiausių.

Pats švietė aiškiu mėnuliu,

Į skrybėles jis buvo pratęs,

Drapiniais audavosi batais

Ir skundėsi kreivu kaklu.

Galiu tik viena pasakyt –

Penktadieniais vanduo ir duona

Mums buvo maistas, nes klebonas

Nemėgo išlaidų daryt.

O pats prie vištagaidžio prisės

(Jis siuvas sąžinę platokai

Kaip sutanas jis siūti moka

Su atsarga gera erdvės).

Ir tas saldžiu, meiliu balsu,
Bevalgydamas kūną brangų,
Akis pakeldamas į dangų:
„Dosningas viešpats iš tiesų!“
Aš jį mačiau, nes pavargau,
Man pats jo vaizdas kėlė baime,
Nes toks ir dievišką palaimą
Tiktai pilvu ir tepajus,
Su driskium surišau kelius,
Kuris kumelše važinėja.
Jis maistą davė ir mokėjo
Iš viso dar du realus.
Aš jo taisyklę supratau, Nes vos truputį nusidėjai,
Jis tuo pamirš tau „Agnus Dei“
Ir liks „gui tellis maistą tau“.
Jis valgyt nedavė ramiausiai,
Bet aš naudojaus kuinelium,
O dar tikriau jo maišeliu
Ir gyvenau ne per blogiausiai,
Pardavinėdamas miežius,
Aš maitinaus. Veidai nekaistą
Iš gėdos. Aš turėjau maistą,
O kuinas gaudavo grašius.
Po to ponios Majoros vyrui
Tarnauti teko neilgai,
Kurs poniją siūsdavo dažnai
Apylinkėn, nes ji patyrus,
Mokėjo reikalus tvarkyt.
Ir nuostolių jis neturėjo.
Nes rūpintis tik tiek reikėjo.
Kiek reikia žmonai įsakyti.
Jei šeimininkų čia visų
Vien pavardes tepaminėtum –
Tai suskaičiuot greičiau galėtum,
Kiek vandeny yra žuvų.

Neverta, na ir kas čia tokio –
Aš užmaršus, o tuo labiau
Jų visą atsargą baigiau
Dėl to, kad sugyvent nemoku.

DONJA CHUANA. Jei tu ir metraštį rašai,
Kuriam atžymi šeimininką,
Jei jis yra kuo ypatingas,
Tai aš paklausu ten tikrai,
Tave pakviesti ketinu
Tarnauti man.

KARAMANČELIS. Dalia šauni!
Kas matė, kad pažai jauni
Tarnus laikytų?

DONJA CHUANA. Gyvenu
Savam dvare. Bet toks likimas,
Lig šiol pažu dar netapau
Ir išsirūpint atvykau
Čia ordiną, ar paskyrimą.
Segovjoj serga tarnas vienas,
Jam pamainą surast turiu.

KARAMANČELIS. Kas jaunas peržengia šią sieną,
Namo sugrįžta seneliu.

DONJA CHUANA. Kaip meistras moki širdį tu papirkt.

KARAMANČELIS. Tarp mano šeimininkų
Daug buvo sukčių negarbingų,
Bet nei poeto, nei keistų
Kastratų, kaip kad jūs atrodot.
Na, ką, senjore, man džiugu –
Mes susitikome laiku!
Ir pagyvensim nenuobodžiai.
Apie atlyginimą tylim.

Manau, kad jūs kapšys išneš?

DONJA CHUANA. Kaip šaukt?

KARAMANČELIS. Karamančelis aš.
Iš žemutinio luomo kilęs.

DONJA CHUANA. Aš pajutau, kad tavo stilius
Kaip tik toksai, kurį gerbiu.

KARAMANČELIS. Kaip jus vadinti?

DONJA CHUANA. Don Chiliu.

KARAMANČELIS. O kaip toliau?

DONJA CHUANA. Tiktai don Chilis.

KARAMANČELIS. Kastrato vardas nuostabus!

Juk jei griežčiau galvot truputį,

Tai pavardė dar turi būti,

Kaip ir barzda apie skruostus.

DONJA CHUANA. Aš slėpti pakol kas turiu.

Kaip vadinuos. Kur butą rasti

Padorų, jaukų ir neprastą?

KARAMANČELIS. Puikiausią pasakyt galiu,

Ir kainos tvirtos jūsų domei.

DONJA CHUANA. O šeiminkė?

KARAMANČELIS. Net jauna.

DONJA CHUANA. Nelicžiama?

KARAMANČELIS. Na, kaip kada.

DONJA CHUANA. Kur?

KARAMANČELIS. De-las-Uroses gatvėj, pone.

DONJA CHUANA (*j šalį*). Don Pedro rast ne per sunkiausia,

Kur jis gyvena aš žinau.

Madride, glausk mane, prašau.

Pagalbą atėjūnui gausią

Suteiki!

KARAMANČELIS (*j šalį*). Reikia pasakyti:

Jis mielas! Balsas kaip varpelis.

DONJA CHUANA. Karamančeli, na, eime?

KARAMANČELIS. Eina, senjore don Chilito.

Išaina

III scena

Salė Don Pedro namuose

Don Pedro, don Martinas, Osorjo.

DON PEDRO (*skaitydamas laišką*). „Taigi, aš sakau, kad jeigu don Martinas būtų tiek pat protingas, kiek jaunas, jis būtų pradžiuginęs mano senatvę, paversdamas mūsų su Jumis draugystę į giminystę. Jis davė žodį vienai merginai iš mūsų miesto, kilmingai ir gražiai, bet neturtingai, o Jūs žinote, ką reiškia dabartiniais laikais grožis be kraičio. Reikalas baigėsi tuo, kuo paprastai baigiasi šios rūšies reikalai: jis atgailauja, o ji kreipiasi į teismą. Spręskite patys, ką turi pergyventi tas, kuris netenka tokios garbingos Jūsų giminystės, Jūsų majorato ir tokios brangenybės kaip senjora donja Ines. Bet jeigu mano likimas atima iš manęs šią laimę, tai sau laikykite laime ir, be to, nemaža, kad senjoras don Chilis de Albornos, šio laiško įteikėjas, laisvas ir pageidautų pasinaudoti tomis pirmenybėmis, kurias aš jam nurodžiau, kalbėdamas apie Jūsų dukterį. Jo kilmingumas, protas, amžius ir majoratas (greitu laiku jis paveldės dešimt tūkstančių dukatų metinių pajamų) padės užmiršti tai, kiek aš skolingas Jums ir paliks mane pavyduliaujančiojo padėtyje. Jam parodytą prielankumą aš priimsiu taip, kaip priimčiau jį, jei jis būtų rodomas don Martinui, kuris bučiuoja Jūsų rankas. Laukiu smulkių ir gerų žinių apie Jūsų sveikatą ir gerovę, kuria tepadidina dangus ir kita.

Valjadolidas, liepa ir kita

Don Andres de Gusman.“

(*don Martinui*) Senjore, jus matydamas džiaugiuos!

Ir jauskitės manuos namuos laisviausiai

Kas apie jus rašyta lapuos šiuos –

Patvirtina man žvilgsnis jūs geriausiai.

Mes su Ines galvojom nuolatos.

Kad kraują mūsų giminės seniausios

Į naują garbę don Martinas ves.

Ir mano žilas plaukas šventę švęs.

Su don Andresu mus senos draugystės

Frandinės jungia, jau gana seniai

Ji virto meile. Praeitis, jaunystė

Įspaudė savo pėdsakus giliai.

Nors nesimatom, bet ryšys nevysta.

Pavargęs aš maniau ramiai

Brolybe džiaugtis mudviejų sukurta,

Sujungiant savo sielas, savo turtą.

Ši santuoka įvykti negalės,
Nes don Martinas elgės negarbingai,
Senjoras Chili, laimė jums padės
Pakeisti jį, ir aš džiaugiuos širdingai,
Aį nesakau, kad džiaugsis tuo Ines –
Įžeist nenoriu drauge nedėkingai,
Tačiau giliai širdy aš taip manau,
Nors galbūt garsiai šito nesakau.

DON MARTINAS. Tai nelaukta garbė ir netikėta,

Don Pedro, baimę aš tiesiog jaučiu,
Kad man sunku bus jums atsimokėti
(Nors žodžiais paprastais jie lūpose drąsių
Darbams prilygsta), bet gi patikėkit –
Aš, nugalėtas žodžių jūs meilių,
Dėkoju jums sujaudintas, sumišęs
Ir priklausau ne sau, bet jums aš visas.

Čia sostinėj yra man giminė
Labai gerai, jūs galite bematant
Surinkt visas žinias apie mane.
Šiuo atžvilgiu pilna tvarka, taip sakant.

Bet nuodobu juk rankioti žinias.

O mano viltys laukt ilgai nepratę,
Kada pati svajonė prieš akis.

Ar verta klausinėti ką išvis?

Be to, ir tėvas, ten, Valjadolide,
Apvesdinti nutarė mane ir lauks,
Kad neužtrukčiau aš ilgai Madride,
Tačiau, jei gandas jam koks nors atplauks,
Kad čia tuokiuos – tai bus jam skausmas didis.

Nuo to gal ir nemirtų, bet žinau –

Jis išardytų šitą laimę veikiai,
Kurią jūs man taip maloningai teikiat.

DON PEDRO. Ar savo draugą aš mažai gerbiu,

Kad parašo jo būtų man per maža. Ar reikia liudytojų dar kitų,
Kad jūsų vertei tartų žodį gražų?

Mes viską spręsim su jumis, kartu...

Net jei mažiau turėtumėte grašių

Jūs už kitus, aš savąją Ines

Jums atiduočiau, prašant don Andres.

DON MARTINAS (*tyliai Osorjo*). Osorjo, mano jis tinkluos spurdena.

OSORJO (*tyliai don Martinui*). Bet ruošti vestuves reikės skubiai

Jei ne – tai atbildės dar donja Chuana.

DON MARTINAS (*tyliai Osorjo*). Tikėki mano vikrumu ramiai!

DON PEDRO. Dar per anksti, brangus don Chili mano

Kalbėti su Ines. Turiu su ja gerai

Pasikalbėti, tinkamai paruošti,

Kad jos širdis džiaugsmu galėtų puoštis.

Ji šiandien hercogo sodely bus.

Aš paprastai nė neminėjęs jūsų

Prie jos atvesiu, jeigu norit, jus

Prisistatyti.

DON MARTINAS. Džiaugsme nuostabiausias!

Skubėki, saule, laukiu nekantrus!

O vakarop, kai jau pavargus būsi,

Liek skaidrią šviesą savo spindulių,

Nuskaidrindama grožį jos akių!

DON PEDRO. Jei jums sunku Madride butą rast –

Ir ši pastogė jus priglaust galėtų,

Garbe laikyčiau.

DON MARTINAS. Apsigyvenau

Aš netoli nuo čia pas giminaitį,

Nors sielai būtų čia geriau kur kas –

Tai ko ji siekia – prieš akis turėtų

Laimingai leisčiau laiką čia smagus.

DON PEDRO. Tai parke.

DON MARTINAS. Taip. Tesaugo jus dangus.

Don Pedro, don Martinas ir Osorjo išeina prie vienas duris, pro kitas įeina donja Ines ir don Chuanas.

IV scena

Donja Ines, don Chuanas, gale - don Pedro.

DONJA INES. Jei pradėti įtarinėti,

Tai laukt reikės visus metus.

DON CHUANAS. Kantrybės reikia tam turėti.

DONJA INES. Niūrus tu šiandien ir sunkus.

DON CHUANAS. Nelengva, kaip matyt, kentėti

Tu šiandien nevažiuok į sodą,

Ar aš mažai tavęs meldžiau?

DONJA INES. Daviau aš pusseserei žodį...

DON CHUANAS. Tas, kuris gudrauja, randa sau

Pateisinimą, kaip atrodo?

DONJA INES. Bet kokią baimę gali kelti

Tau mano išvyka?

DON CHUANAS. Jaučiu,

Kad baiminuos visai neveltui,

Galiu sulaukt žinių karčių,

Kad mano meilė tau bevertė.

Tai kaip tu vis dėlto važiuosi?

Sakyki man?

DONJA INES. Atvyk tenai.

Ir tai, ką tu išsigalvojai

Išnyks savaime amžinai.

DON CHUANAS. Man sielą pavergei, brangioji,

Išgelbėk ją ar sunaikink.

DONJA INES. Pavydas ir dvejonė, mano mielas,

Tai giminės. Ir dar seniau

Išminčius manė – tokios sielos

Išgelbėti negali niekas jau.

Grįžta don Pedro ir sustoję prie durų klausosi.

Galėsi vyru man vadintis

Tik tu. Sodely lauk manęs.

DON PEDRO (*į šalį*). Ką? Vyru!

DON CHUANAS. Išeinu kankintis.

Sudie.

DONJA INES. Laimingai. Laukiu aš.

V scena

Don Pedro, donja Ines.

DON PEDRO. Ines!

DONJA INES. Argi jau laikas rengtis?

Ar taip suprasti jus turiu?

Jau pusseserė pasirodė?

DON PEDRO. Ausim tikėti negaliu,

Kai tu kažkam tai duodi žodį.

Gal per ilgai tu iš tiesų

Kankintis mergaite turėjai?

Gal šukose plaukai balti

Tave jau baiminti pradėjo,

Kad savo likimu žaidi,

Mane į kapą pastūmėjus?

Ką jūs kalbėjot pagaliau?

DONJA INES. Nepyk, nes pyktis šis betikslis,

Juk žodį jam aš ir daviau,

Galvodama, kad tu nepykai,

Ir aš užtikrinta buvau,

Kad don Chuanas tau patinka

Kaip žentas, na, žinai ir pats –

Jis įžymus, be to, turtingas.

DON PEDRO. Geresnis vyras susiras,

Skubėti tau nereikalinga.

Aš nenorėjau visko tau

Iš karto taip tiksliai išdėstyti,

Bet tu vikri, kaip aš matau,

Ir laukt taip pat ilgai nemėgsti

(Galbūt aštriai kalbu), tačiau

Mums reikia baigti šiuos juokus.

Bajoras iš Valjadolido
Atvyko neseniai pas mus,
Kilmingas išvaizda solidi,
Aš pakviečiau jį į namus.
Tu pamatysi jį. Įplaukia
Jam dešimt tūkstančių kasmet
Dukart ir daugiau dar laukia.
Chuanui duotą „taip“ tuomet
Į tėvo sąskaitą įtrauki.

DONJA INES. Nejau Madridas toks skurdus,
Kad negalėčiau vyro rasti,
Kurs būt turtingas, įžymus,
Jis – jūra. Ar ne klanas prastas
Prieš jį Valjadolidas bus?
Dėl klano pamiršti lengviausiai
Tu jūros mėlynas erdves
Tu pats, žinodamas puikiausiai,
Kad žvilgsnis uždega aistras
Man vyrą siūlai pagal klausą.
Jau jei godumas pūkeliu
Metus tau dengia pražūtingai
Ir graužia nerimu giliu –
Įveik gamtos jėgas klastingas.
Kaip jis vadinasi?

DON PEDRO. Don Chiliu.

DONJA INES. Kaip? Don Chiliu?
Iš kaimiškos dainos berniokas?
O dieve! Chilis! Nekalbėk!
Piemens lazda, avikailiokas.

DON PEDRO. O tu į vardą nežiūrėk:
Sunku rast dvarininką tokį.
Pati išvysi, ir laiduoju,
Įsimylėsi jį tuojau
Beprotiškai.

DONJA INES (*ironiškai*). Neabejoju.

DON PEDRO. O pusseserė laukia jau
Žemai vežėčiose.

DONJA INES (*j šalį*). Važiuoju, Praradusi bet kokį norą.
(*garsiai*) Matiliją!

DON PEDRO. Ir jis bus ten.
Ten mes sutiksim tą senjorą.

DONJA INES (*j šalį*). Numetė Chilį vyru man.
Lyg aš Teresa? Tai likimas!

Išeina

VI scena

Hercogo sodas

DONJA CHUANA (*vyriškais drabužiais*). Kaip sakė man į sodą šį don Pedro
Su dukteria Ines atvykti turi
Sutikti nedėkingą don Martiną.
Džiaugiuos, kad viską greitai sužinojau
Apie namus, piršlybas ir kėslus,
Kurių įvykdyt niekad negalės,
Jei skriaust tiesos Fortūna nenorės.
Aš suradau varžovės namuose
Šnipų nemaža: visa tai į gerą,
Nes pinigas visur stebuklus daro.

VII scena

Karamančelis, donja Chuana

KARAMANČELIS (*nepastebėdamas donjos Chuanos*). Hermafroditas, mano ponas, liepė
Ateiti čia. Bijau aš dievaži,
Kad demonas pavidale žmogaus tai,
Iš proto norintis mane išvest.

O jeigu taip, tai reikia tuoj pranešt.

DONJA CHUANA. Karamančel!

KARAMANČELIS. Senjor! Bene venuto!

Kur skubate, o gal tai ne tiesa?

DONJA CHUANA. Išvysti damą, garbei jos geriu

Aš vėją.

KARAMANČELIS. Vėją geriat? Gėda, patikėk!

Pigu, bet nesvaigina jis nė kiek.

Jūs mylite?

DONJA CHUANA. O taip!

KARAMANČELIS. Na, ką tuomet

Jūs viens kitam ne taip jau ir pakankėt,

Kiek meilės žaidimo jūs besistengsit,

Bet jeigu leisit spręst iš barzdos,

Iš jūsų damai maža bus naudos.

Už scenos muzika.

DONJA CHUANA. Tai bus tikriausiai

Senjoros svita. Ji į rojų šį

Įžengia tarsi angelas dangaus

Stok nuošaly, įsižiūrėk gerai.

KARAMANČELIS (*į šalį*). Net nuostabu! Kastartas, o koksai!

VIII scena

Groja ir dainuoja muzikantai. Don Chuanas, donja Ines ir donja Klara vasariškai apsirengę. Donja Chuana, Karamančelis.

MUZIKANTAI. Jūs, hercogo Topoliai,

Jūs upeliai tekantys,

Žadinkite mylimą,

Kad mane išgirstų ji,

Su smiltelėm lygintų

Šitom nesuskaitomom

Savo grožį šaltąjį,

Mano aistrą, rūpesčius.

Jūsų srovės greitosios

Šoka sau ir sukasi,

Žadinkite mylimą,

Kad mane išgirstų ji

DONJA KLARA. Koks šitas sodas nuostabus!

DONJA INES. Mums šitei Topoliai tankiausi,
Kur tarsi auskarai brangiausi
Apkaišo vynuogės lapus
Savojoj lapų žalumoj
Pasiūlys prieglobstį malonų.

DON CHUANAS. Maitino Bakchas Kupidoną
Jo vaisių unksmėje ramioj
Ir mano meilė ras paguodą.

DONJA INES. Sėsk, donja Klara. Upė čia
Banga kristalinė skaisčia
Pasigėrėti žvilgsniui duoda
Ir pabučiavimus troškimams.

DON CHUANAS. Jauties tu pernelyg linksmai
Čia atvažiavus.

DONJA INES. Taip, tikrai,
Išjuokti jūsų įtarimams,
Kad atžaria vadint galėtų.

DONJA CHUANA (*tyliai Karamančeliui*). Graži?

KARAMANČELIS (*tyliai Donjai Chuana*). O taip! Laikau tačiau
Už grožį jos kur kas aukščiau
Spindėjimą prastos monetos.

DONJA CHUANA (*tyliai Karamančeliui*). Alsuoju ja ir tučtuojau
Prieisiu aš.

KARAMANČELIS (*tyliai Donjai Chuana*). Greiti jūs norai!

DONJA CHUANA. Bučiuoju jums rankas senjorai,
Leidimo jūsų aš prašau
Kad svetimšaliui leistut jūs
Atšvęsti šventę su jumis
Po šitų medžių šakomis.

DONJA KLARA. Be jūsų ji liūdnesnį bus.

DONJA INES. Senjore, jūs gal iš toli?

DONJA CHUANA. Valjadolide aš gimiau.

DONJA INES. Jus traukia damos?

DOJA CHUANA. Daug labiau
Negu magnetas.

DONJA INES. Gal gali,
Chuane, svečiui vietą duot?

DON CHUANAS (*j šalį*). Šalia savęs jį pasodinęs,
Lenkiuosi papročiams gimtinei
Bet pavydu imu liepsnot.

DONJA INES (*j šalį*). Koks jaunas jis ir energingas!
Koks veidas!

DON CHUANAS (*j šalį*). O Ines, regiu,
Nuo jo nenusuka akių,
Ir aš pavydžiu jam gėdingai.

DONJA INES. Sakykit, jums Valjadolidas,
Galbūt pažįstamas gerai
Toksai don Chilis, neseniai
Čionai atvykęs į Madridą?

DONJA CHUANA. Don Chilis? Koks?

DONJA INES. Sunku man spręsti.
Nejaugi žemėj Chilis kitas
Galėtų būt?

DONJA CHUANA. Jūs jo, matyt,
Nekenčiat?

DONJA INES. Negaliu suprasti,
Kad „don“ vadinasi tikrumoj
Toks Chilis valkata nuskurdęs –
Jis pats ir švarkas jo sukurtas
Valstiečių kaimiškoj dainoj.

KARAMANČELIS. Nėra garbingesni vardų
Aš tai sakau ir tiesą rėšiu...

DONJA CHUANA. Ar tu, nemokša, netylėsi?!

KARAMANČELIS. Man Chilis ponas, iš visų
Aukščiausias jis, kas taip vadintųs.
Švenčiausi žodžiai baigias „Chil“
Prašau – „Rachil“, „apitrachil“,
Jei jis šilkais pasidabintų
Gražiai apdumtų čia visus,
Visi apstulbtų jį išvydę.

Na, ir pačiam Valjadolide
Žinau „Teresos Chil“ vartus.

DONJA CHUANA. Senjora, galit patikėti
Don Chilis tai ir mano vardas.

DONJA INES. Kaip? Jūs don Chilis?

DONJA CHUANA. Jeigu kartais
Šis vardas čia yra ne vietoj,
Nepatogus, tai aš tuojau
Galiu iš naujo konfigūruotis
Ir vėl kitu vardu naudotis,
Kurs jums skambėtų maloniau.

DON CHUANAS. Kaimynėms jus vadint, senjore,
Atvykęs iš kitų šalių,
Tas pats Baltranu ar Chiliu,
Jei jūs tik elgiatės padoriai.

DONJA CHUANA. Atleiskit, jei netinka jums
Šios kalbos. Damų čia valia...

DONJA INES. Chuane, baikite.

DON CHUANAS. Tiesa,
Jo vardas ir nerūpi mums.

DONJA INES (*j šalį*). Tikriausiai, peršasi man jis
Na, ką gi, kalbant atvirai,
Atrodo jis labai gerai
Vos atitraukt galiu akis.

DONJA CHUANA. Gailiuos, kad jus užgaut suspėjau.

DON CHUANAS. Ir aš iš karto supratau, Kad per toli nusiritau,
O juk visai ir nevertėjo.

DONJA KLARA. Tai muzika sutaikins jus.

Visi atsistoja.

DONJA INES (*don Chuanui*). Senjore, veskit šokt damas.

DON CHUANAS (*j šalį*). Nemaža rūpesčių atneš
Man šitas Chilis neramus.
Bet mus tegul likimas tiesia!
Ines mana. Ir jeigu jis
Varžutis su manim bandys,

Kas bus tai bus, kovoti eisiu.

DONJA INES. Na, ką gi jūs?

DON CHUANAS. Juk aš nešoku.

DONJA INES. Don Chili, jūs?

DONJA CHUANA. Bijausi aš –

Vėl naują kaltę man primes.

DON CHUANAS. Prašau, pavyduliaut nemoku.

Pašokite.

DONJA INES. Ir su manim.

DON CHUANAS (*j šalį*). Būt mandagiu – sunku be galo!

DONJA KLARA (*j šalį*). Jis tarsi angelas kristalo,

Žavus jaunuolis! Aš akim

Tarsi šešėlis jį seku.

(*Garsiai*) Prie jūsų aš dar prisidėsiu.

DONJA INES. Mirt už don Chilį sugebėsiu,

Don Chilis – deimantas brangus.

Visos trys damos šoka.

MUZIKANTAI. Malūnan nuoširdžiausios meilės

Mergaitė eina sau linksma

Ji eina malti savo viltį,

Bet ar sugrįš laiminga čia?

Ir meilė priima jos kviečius,

Pavydas suka girnas jai,

Kad smulkiai susimaltų grūdas,

Kad miltai būtų jos balti.

Kaip upė mintys jos banguoja

Ir skuba viena po kitos

Ir vos atėjo ji prie srauto,

Užtraukė dainą jai vanduo:

„Oi, žaidžia bangos sužinoję,

Kad čia atėjo mylima,

Dainuoja, verda, bėga, šoka,

Koralų ošia kiautuose

Ir paukščiai lizdelius palieka,

Žaliųjų medžių šakose

Skrajoja, siaučia, šokinėja,
Žoles ir mirtas lesdami.“
Bet štai jau įtarimo jaučiai
Pradėjo sausint upę tų,
Kur įsitvirtino įtarimai
Bematant ten išseks viltis
Pamačiusi, kad senka upė,
Ir girnos stovi nebyliai,
Jinai malūnininkui šaukia
Jau ėmusi širdy mylėt:
„Argi miltų jau nėra!“ –
„Upė jaučių išgerta“.
Mergaitė meilę čia pamatė,
Nuo miltų buvo ji balta,
Jai malant laisvę, kenčia sielos,
Ir taip mergaitė tarė jai:
„O meile, ką laikai maišuos
Ne tiek ten miltų, kiek kančios!“
„Nevaikščiok paupiai toli,
Nes miltais išsitept gali“.

Šokis baigiasi.

DONJA INES (*tyliai donjai Chuanai*). Don Chili, šimtąkart žavingas

Prie šokio posūkiu kiekvieno
Prie jūsų žingsnio šimtąkart
Į jus manoji siela kreipės.
Žinau aš – jus prašyt atvykot
Čia mano rankos. Ir nepykit,
Kad aš nemačius jūs anksčiau
Atmest norėjau šitą laimę.
Aš jus labai labai myliu.

DONJA KLARA (*j šalį*). Aš jį myliu. Esu pražuvus.

Mane don Chilis sužavėjo.

DONJA CHUANA (*nuošaly, kalbėdama su donja Ines*). Daugiau nei žodžiais jums turėčiau

Aš atsilyginti už tai.

Mus seka jūsų kavalierius

Ir žiūri rūščiai į mane

Einu.

DONJA INES. Pavydite?

DONJA CHUANA. Nė lašo.

DONJA INES. Ar žinot mano namą?

DONJA CHUANA. Puikiai.

DONJA INES. O namą, kurs nuo šiandien jūsu

Ar nenorėtumėt pagerbt?

DONJA CHUANA. Aš būsiu prie jo sienų šiandien

Nakties metu.

DONJA INES. Aš gulti neisiu

Budėsiu prie langų kaip Argus.

DONJA CHUANA. Sudie.

DONJA KLARA. O varge, jis išeina.

DONJA INES. Tai šitai šventa?

DONJA CHUANA. Taip, tai šventa.

Donja Chuana ir Karamančelis išeina.

IX scena

Donja Ines, donja Klara, don Chuanas, muzikantai.

DONJA INES. Na, don Chuane, ką gi reiškia

Šis liūdesys?

DON CHUANAS. Tai mano siela

Taip gydosi ir tuo pačiu

Paniekina ji lengvabūdę.

Dabar, Ines, man viskas aišku!

DONJA INES. Ateina tėvas. Na, užtenka.

Arba dabar nors nekvailiok

Daugiau.

DON CHUANAS. Aš išeinu, tirone.

Bet tu už viską sumokėsi. (*Išeina.*)

DONJA INES. Kaip jis piktai grasina, Klara!

Bet man viena don Chilio pėda

Brangesnė už monarcho ranką.

X scena

Don Pedro, don Martinas, donja Ines, donja Klara, muzikantai.

DON PEDRO. Ines!

DONJA INES. Tėveli mylimiausias!

Don Chilis ne žmogus, o laimė –

Grakštumas, skonis, spindesys.

Kas meilės rojuje gražiausia!

Aš ją mačiau, aš jį myliu.

Ir dievinu, tiek siela kenčia,

Kad reikia laukti taip ilgai

Tokioj kamuojančioj kankynėj.

DON PEDRO (*nuošaly, kalbėdamas su don Martinu*). Kur ji galėjo jus matyt?

DON MARTINAS. Tikriausiai, kad prie namo durų.

Kai aš į parką pasukau,

Kur gi kitur?

DON PEDRO. Tai viskas aišku.

Stebuklą nuostabų padarė

Vien tik jūs išvaizda, don Chili,

Jūs pats piršlys sau galit būti.

Prieikite jai padėkoti.

DON MARTINAS. Senjora, nežinau aš pats.

Kaip nuopelnais, darbais ir žodžiais

Turiu aš garbinti likimą

Suteikiantį man šitiek laimės.

Ar gali būt, kad jūs, pamačius

Mane dar gatvėj, panorėjot

Suteikt palaimą šią? Nejaugi

Aš išrinktasis jūs, senjora?

O, leiskit...

DONJA INES. Ką jis? Ar apkvaišot?

Aš jūsų nemačiau nė karto!

Tai kaip galėjau pamylėt?

Štai čia tai jau tikrai juokinga!

DON PEDRO. Ines, ar turi kiek proto?

DON MARTINAS (*j šalį*). Kas tai?

DON PEDRO. Juk tu pati sakei man

Dabar, kad tu matei don Chilį.

DONJA INES. Na, taip...

DON PEDRO. Ir dar pati išgyrei.

DONJA INES. Tai angelas – aš tau kartoju.

DON PEDRO. Pati sakai, kad pageidauji

Sau vyrų jį.

DON INES. Sakau, tai kas?

Aš nieko negaliu suprasti.

DON PEDRO. Tai, štai, don Chilis prieš tave.

DONJA INES. Kas?

DON PEDRO. Tas, kurį tu pamylėjai.

DON MARTINAS. Don Chilis aš, brangi Ines.

DONJA INES. Kaip? Jūs don Chilis?

DON MARTINAS. Taip.

DONJA INES. Tai melas!

DON PEDRO. Prisiekiu tau, kad tai jisai.

DONJA INES. Don Chilis šitoksai barzdotas?

Ne, Chilis, tas kurį myliu,

Žavus Chilito, deimantinis.

DON PEDRO. Tikrai išėjo ji iš proto.

DON MARTINAS. Pridėsiu, kad gimtinė mano
Valjadolidas.

DONJA INES. Jo taip pat.

DON MARTINAS. Prisiekiu, kad Valjadolide,
Ines, manosios sielos džiaugsme,
Vienintelis don Chilis – aš.

DON PEDRO. Bent pasakyk, kaip jis atrodo?

DONJA INES. Jo veidas lyg dukatas aukso,

Kalba – saldžiausios žemės sultys

Ir žalios kelnės, iš tiesų

Ne kelnės tai, o rojaus gelmės.

DON PEDRO. Gal pavardę jo sužinojai?

DONJA INES. Don Chilis Žaliakelnis. Man
Kitokių pavardžių nereikia.

DON PEDRO. Ji visiškai neteko proto,
Ir ką tai reiškia, donja Klara?

DONJA KLARA. Tai, kad don Chilis bus man vyru.

DONJA INES. Kam? Tau?

DONJA KLARA. Taip, man. Namo sugrįžus,
Aš viską sutvarkysiu taip, Kad mus apvesdintų.

DONJA INES. Pirmiausiai
Išplėšiu sielą iš tavęs.

DON MARTINAS. Na, ir don Chilis!

DON PEDRO. Šias išdaigas
Kaip tėvas aš...

DONJA INES. Don Chilis mano bus
Daugiau gali tu nesistengti.

DON MARTINAS. Don Chilis – aš, brangi Ines!
Viltis patenkinsiu aš jūsų!

DONJA INES. Don Chilis Žaliakelnis. Aš sakau.

DON PEDRO. Įsimylėti kelnes!
O, dieve!

DON MARTINAS. Aš gi pasirengęs
Dėvėt žalias, jei jums patinka
Spalva.

DON PEDRO. Eime. Tu sukvailiojai.

DONJA INES (*j šalį*). Don Chili, mano sielos džiaugsme!

ANTRAS VEIKSMAS

Salė donjos Chuanos namuose

I scena

Donja Chuana moteriškais drabužiais. Kintana.

KINTANA. Su kuo jus lygint nežinau,

Jūs tikras Pedro Urdemalas,

Nors moteriai būdingas melas,

Ir gali meistriškai gudraut.

DONJA CHUANA. Tai štai, Kintana, kaip išėjo,

Žinai, kad iš pirmos dienos

Ines vargšėlė be galvos,

Mane visai įsimylėjo.

O don Martinas Chilį vaikas,

Tą kurs dėl vardo ir žmonos

Nemano trauktis iš kovos.

Nors ieško jis kuris jau laikas

Manęs jis niekur nesuranda

Ir ką galvoti pats nežino,

Ar aš raganius ar naminis.

Ir senio nuotaika jau genda

Bežiūrint, kaip duktė piktai

Visus atkaklumu kankina

Ir laiko niekais don Martiną,

O tą įsimylėjo taip,

Kad man pradingus netikėtai,

Kai aš pas ją neatėjau,

Senokai pasiuntė ji jau

Velniop visokį etiketą,

Nebežinodama kur rasti

Mane. Prašydavo tarnų,

Sutikusi ką nors iš jų

Pamiršus apgaulę ir klastą,

Ieškot manęs.

KINTANA. Turėjo jis

Paskelbti rinkoje, kad dingot.

DONJA CHUANA. Vis žalios kelnės paslaptinga

Kas kartą būdavo žymė.

Atstumtas jos prieš savo norą

Senasis draugas don Chuanas

Don Chilio ieško, kaip išmano,

Tam, kad užmušti jį.

KINTANA. Senjora,

Žiūrėkit, būkit atsargi,

Vaidai – dalykas sudėtingas,

Čia reikia veikti išmintingai,

O šiaip tai ir bėda arti.

DONJA CHUANA. Man jokio priešo nebaisu,

Ir kozirį turiu aš gerą,

Jos pusseserė donja Klara

Įsimylėjo lig ausų.

Jos motina pati sutinka,

Kad tik dukrelės nekamuot,

Į žmoną man ją atiduot.

KINTANA. Koks vyras! Tai tiesiog žavinga!

DONJA CHUANA. Duktė ir siunčia tuo tikslu

Šauklus į smukles ir palėpes,

Kad rastų jie, kur pasislėpęs

Tas, kurs vadinasi don Chilio,

Atvykęs iš Valjadolido

Ir kelnes dėvintis žalias.

KINTANA. Uždavinyš baisus – kas ras?

Juk tūkstančiai tokių Madride.

DONJA CHUANA. Ir tarnas tas, kur su tavim

Aš atsiskyrus suderėjau

Labai nerimsta, kaip girdėjau.

Ir jaudinas mana lemtim,

Vos tik pradingti teko man

Jis susirūpino labai.

Žiūrėt juokinga, kaip jisai
Vis landžioja tai šen, tai ten,
Lyg būtų adatą pametęs,
Jis klausinėjo net Ines,
Kurios don Chilis giminės
Ir nieko pats nebesupratęs,
Bėdos įpratęs visad laukt,
Dabar tikrų tikriausiai mano,
Kad užmušta aš don Chuano.

KINTANA. Jis gali jį teisman patraukt.

DONJA CHUANA. Taip, tikslo sieks tiesiu keliu.

Jis toks uolus, gerai tarnauja
Ir man be galo pataikauja.

KINTANA. Kas jis?

DONJA CHUANA. Šaukt Karamančeliu.

KINTANA. Bet kas įvyk, pasakykit,
Kad moterim vėl tapot jūs?

DONJA CHUANA. Tai tik suktybė – kas bebus,
O don Martinui sukliudyti,
Ir namą šį išnuomojau
Aš su tarnais bei įrengimais.

KINTANA. Manau, nualino pirkimas?

Dabar Madride, kiek žinau,
Nemaža norinčių namus
Su įrengimais atiduot
Nuomon, bet kam gi jums nuomot?

DONJA CHUANA. O čia dalykas įdomus.

Už sienos gretimuos namuos
Gyvena nuostabi Ines
Ir laukia nuolatos manęs.
Ji šiandien laimės ir šviesos
Man įkurtuvėms palinkėjo.
Ir taip užsimezgė tarp mūs
Ryšys draugystės nuostabus.
Tarp kitko ji išsikalbėjo,

Kad lyg portretas jai esu
Jos mylimo negailestingo,
Kad džiaugsis ji manim, jam dingus.
Aš kaip kaimynė iš tiesų
Jei tik kiek akyliau žiūrėsiu,
Žinosiu viską nuolatos,
Ką don Martinas sugalvos,
Greta gyvendama galėsiu
Ardyti jo kėslus lengviau,
Kad jis prieš laiką subyrėtų.

KINTANA. Jūs – tikras apgaulės portretas.

DONJA CHUANA. Ir visada padėsiu sau.

KINTANA. Dviejuos namuos jūs, kaip matyti
Gyvensit.

DONJA CHUANA. Ūkvedj samdžiausi,
Ten tarnas.

KINTANA. Pinigų kur gausit?

DONJA CHUANA. Teks brangenybes užstatyti,
Parduoti.

KINTANA. Kad tik jų užtektų?!

DONJA CHUANA. Ines man ranką čia paduos –
Juk tas ne draugas, kas neduos.

KINTANA. Seniau – vargu ar pasisektų.

Voljeken grįžęs, nekantrus
Aš lauksiu pabaigos romano.

DONJA CHUANA. Tiksliau tai žygdarbių, Kintana.

KINTANA. Bent dvidešimt penkis kartus
Į dieną teks rūbus jums keisti,
Tai šituos, tai tuos.

DONJA CHUANA. Taip, nemažiau,
Kol nepasieksiu pagaliau
To, kas yra visų svarbiausia.
Tačiau žinai ką? Iš Madrido
Tu neišvyk. Teks apsimest,
Kad reikia don Martiną rasti,

Kad tu iš pat Valjadolido
Esi skubiai pas jį atvykęs
Su laišku.

KINTANA. Bet kuriem galam?

DONJA CHUANA. Mat įtarimas kilo jam,

Kad priešas jo ir tuo jis tiki –

Tai aš atvykusi slapta

Pareikšt – don Chilis tai ašai,

Prajojęs mylių nemažai

Ir jei mintis jį slegia ta,

Tai aš ją išsklaidysiu dailiai,

Įrodžius tarsi jam rašau

Iš ten kur tiek išgyvenau

Ir proto netekau iš meilės.

Tu pasakyk, kad vienuolyne

Palijusi aš kankinuosi

Nėščia, be to, suprasti duosi,

Kad mano tėvas, gavęs žinią

Apie dukters nelaimę šitą,

Nepergyventų to tikrai,

Arba numirtų jis patsai,

Arba mane jis sudraskytų,

Išgirdęs žinią nemalonią

Ir įsitikinęs, kad aš

Toli įtarimus atmes.

KINTANA. Einu aš persirengt kelionei.

DONJA CHUANA. O aš rašyt.

KINTANA. Pakvieskite. Iki reiks manęs.

DONJA CHUANA. Pakviesiu greit.

Čia turi pas mane ateit.

KINTANA. Susitikimas?

DONJA CHUANA. Su Ines.

Per vienas duris išeina donja Chuana ir Kintana, o per kitas įeina donja Ines ir don Chuanas.

II scena

Donja Ines su apsiaustu, don Chuanas.

DONJA INES. Kur baigės mielė, don Chuanai,
Ten pavydėti tik juokai.

DON CHUANAS. Žinau – be reikalo sakai.

DONJA INES. Pasaulis tuo gražesnis man,
Kuo įvairesnį jį matau.

Nuo šiol aš noriu būt laisva

Ir taip, kaip jis, nepastovia

Dėl meilės grožio nuostabaus.

DON CHUANAS. Jei grožis – tai nepastovių

Dalia. Sutikti pasiruošęs –

Tavim viena pasaulis puošias,

Nepastoviausia iš visų,

Mane nusprendei išmainyt

Į šelmį, kurs vos pasisuko,

Ines, Ines! Net į berniuką.

DONJA INES. Nenoriu jūs kalbų klausyt.

Prašyčiau neįžeidinet

Svetur manęs.

DON CHUANAS. Kokia niekšystė!

Aš išardysiu jūs draugystę,

O Chilį tą turiu nudėt.

DONJA INES. Kurį gi Chilį?

DON CHUANAS. Ną, gi tą

Šokėją. Tą kur mylit jūs.

DONJA INES. Jums šitas Chilis nebaisus

Ir jo žudyti nėra už ką.

Be to, prisiekti tau galiu,

Kad nuo to vakaro daugiau

Aš niekur jo nebemačiau.

Baisesnis Chilis...

DON CHUANAS. Ką jie du?

DONJA INES. Iš viso du, bet don Chilito,

Ar pavardę sau išgalvojo,
O jei gyvent čia apsistojo,
Tai reikia tiesiai pasakyti –
Tinklus vikriai mokėjo spęsti.

O tas, kur graso tau bėda, -
Don Chilis su vešlia barzda,
Kurio aš negaliu pakęsti,
Apvesdinti tėvas nori mus,
Aš priversta jam pataikaut,
Save kasdien prievartaut.

Ir jeigu tu rengies užmušt
Don Chilį šį – turi žinot,
Kad jis de Albornos vadinas,
Drąsus, bet meilė tau krūtinėj
Padės. Gali neabejot
Ir mano dovana šviesia.

DON CHUANAS. Tai jis de Albornos?

DONJA INES. Visi
Aplinkui taip vadina jį.
Gyvena grafo namuose,
Visai arti.

DON CHUANAS. Tik žingsnį žengti –
Ir čia?

DONJA INES. Tikrai ranka pasiekt.

DON CHUANAS. Jo nekenti?

DONJA INES. Galiu prisiekt.

DON CHUANAS. Jei jo mirtis grąžint įstengtų
Man tavo meilę, tai darbai
Man galvą laurais puošt galėtų.
Prisiekiu – gali jau pradėti
Don Chiliui skambinti varpai. (*Iššina.*)

III scena

DONJA INES. Duok, dieve! Visą tai padės
Išvengt pavojaus mano Chiliui,
Kurį aš taip aistringai myliu.
O jeigu dar aną nudės,
Tai aš laisva ir niekados
Jau tėvas negalės manęs
Varu varyt į vestuves,
Žiūrėdamas savos naudos
Lyg koks šykštuolis neregėtas.

IV scena

Donja Chuana moteriškais drabužiais, Valdivjeso, donja Ines.

DONJA CHUANA. Ką aš matau? Nejau tai jūs?

Donja Ines aplankė mus!

Esu be galo sužavėta.

Prisipažinsiu – šiandien rytą

Jūs aplankyt norėjos man.

Ola! Ar galite kas ten

Priimt apsiaustą?

VALDIVJESO (*tyliai donjai Chuanai*). Ką daryti?

Gal jūs jau spėjot nusamdyti

Ar kameristų, ar tarnaitę?

Kol kas tai man vis reikia eiti

Jų pareigas.

DONJA CHUANA. Dar nematyti

Esperansiljos, anei Vegas

Dangau, iš namo į namus

Gėrybes kraustant ir turtus

Nemažos reikalingos jėgos!

Jūs galite pats, Valdivjeso

Priimt apsiaustą.

Valdivjeso nuima donjai Ines apsiaustą ir pasišalina.

V scena

Donja Chuana, donja Ines.

DONJA INES. Ach, Elvyra,
Aš garbinu jūs grožį tyrą –
Pasaulio puošmena jūs esat.

DONJA CHUANA. Dėkoju jums, bet žodį šitą
Aš sau priimt nesutinku,
Juk aš dėl to jums patinku,
Kad pamaši esu į kitą.
Aš tarsi senas testamentas
Palaimą dievo priimęs
Iš naujo.

DONJA INES. Nesakyčiau aš,
Kad jūs jau spėjote pasenti,
Elvyra, slėpti nebandau –
Myliu už tai, kad jūs labiausiai
Dievaitin mano panašiausia
Bet pamylėtų jus tuojau
Pats Apolonas su dievais,
Jūs vien žvilgsniu įveikt juos galit.

DONJA CHUANA. O vienas vis dėlto atšalo,
Nors ir mylėjo jis kadais.

DONJA INES. Lai jam perkūnas žaibus mes!
Kas jūs nuliūdinti galėjo?

DONJA CHUANA. Jūs ašarų banga užliejot
Manas akis, brangi Ines,
Bet apie tai mes nekalbėsime
Ir mano pasakas liūdnas
Lai užmarštis sau nusineš.

DONJA INES. Jei skausmą žmogui patikėsi,
Tai jis dalinasi pusiau.
Sakykit drąsiai man, be baimės,
Vargus atskleiskit ir nelaimę

Kaip aš jums savo pasakiau.

DONJA CHUANA. Ne, aš prašau. Liūdnai nuteikia

Mus meilė svetima.

DONJA INES. Senjora!

DONJA CHUANA. Tai paklauskite, jeigu norit,

Tiktai jau ašarų nereikia.

Kastilijos sostinėj Burgose

Nelaimei savo aš gimiau

Iš don Rodrigo de Sisneros,

Kad žemės kartėlj, pajaust.

O gimt švelnia širdim – nelaimė!

Ji kentė iš pirmų dienų

Nuo don Migelo de Riberos,

Žavingo, bet labai žiauraus.

Pradžioj jis meile man mokėjo,

Bet meilė ne vienoj širdy –

Keitėjas: turtuoliu jėjęs –

Nematant ir nuskurst gali.

Taip ir atėjo mūsų aistrai

Ta valanda, kai teko man

Grynais už viską sumokėti,

Pasitikėjus vien žodžiu.

Mane jis vesti pažadėjo...

Tai tau, kvailute, dar blogiau!

Kaip galima tikėti vienu žodžiu,

Kai jis visus jau pažeidė seniai.

Valjadolide slėpė jis

Man visiškai turbūt atšalęs.

Likau našlaite. Išgirdau,

Kur jis ir atvykau tuoj ten.

Kažką jis pynė, atsiprašęs,

Bet meilėje, brangi Ines,

Kai šitaip pina, vadinasi,

Jau susipainiota visai.

Pastogę, stalą don Migeliui

Ten teikė pusbrolis mielai
Gražus, nevedęs, linksmo būdo
Turtuolis pavarde don Chilis
De Albornos iš Koromelio,
Martino de Gusmano draugas,
Nors būna geresnių draugų.
Ir vieną kartą don Martinas
Su savo tėvu don Andres
Iš čia pradėjo gauti laiškus
(Iš jūsų tėvo, aš manau),
Kuriuos jis vestuves minėjo
Su nuostabia donja Ines,
O tai turbūt, jei tik neklystu,
Kaip tik ir būsit jūs pati.
Nelaisvas buvo don Martinas
Ir sužadėtas dar prieš tai
Su kažkokia donja Chuana
Nedrįso žodžio laužyt jis
Ir šitas vestuves pasiūlė
Don Chiliui, užsidegęs šis
Svajonėm apie gerą kraitį,
Norėjo čia skriste atskrist.
Jis panorėjo vykt tuojau
Į mūsų sostinę puikiausią –
Prieš ją pats Bubelis išblės
Parodęs laišką don Migeliui,
Kurs tiek sukėlė man kančių,
Jam atskleidė savus planus,
Bekeldamas lig debesų
Madrido damos turtą, grožį.
Suspėjo don Migeliui jis
Uždegti jo troškimą seną
Ir aukso godulį sukelt.
Iš Chilio žodžių don Migelis
Pamilo jus ir, aš manau,

Kad kaltas buvo jūsų kraitis
Dėl to, kad meilė – tai pirklys.
Sutrypęs giminystės ryšius
Ir pareigą ir garbę, jis
Iš Chilio pagrobė tą laišką
Taip pat jo vardą, o po to
Čia apsišaukėliu atvyko.
Greit mėnuo bus, kai čia jisai
Ir don Chiliu pasivadinęs
Jis nori pasipiršti jums.
Aš kaip šešėlis jį lydėjau
Ir atvykau čia paskui jį
Ir ašaromis visą kelią
Nusėjau tam, kad sėkla ši,
Apsunkinta skausmų, pakiltų
Kaip turtas mylinčių širdžių.
Don Chilis viską sužinojęs,
Taip pat skubėjo jo pėdom.
Man kelyje sutikti teko
Po to važiavome kartu –
Prieš dešimtį dienų atvykom
Į sostinę, kurioj dabar
Lauks nuosprendžio manoji meilė,
O jus teisėjas jai, Ines,
Taigi, kai mes kartu važiavom.
Kelionė buvo amžinai
Visų netikėtumų draugė
(Ji moteris kaip kiekviena)
Tas nuostabus mūs panašumas
(Save pamatė jis many,
Jame aš pamačiau save)
Simpatiją uždegt galėjo.
Susižavėjo jis aistringai
Su jam būdingu karštumu.
DONJA INES. Kuo?

DONJA CHUANA. Manimi.

DONJA INES. De Albornos?

DONJA CHUANA. Don Chilis, su kiuo tikrai

Mes taip panašūs, kad atrodo

Lyg meistras, lyg stebukladarys

Dviejuos darbuos, originaluos,

Išreiškė tas pačias mintis.

DONJA INES. Vilkėjo kelnes jis žalias?

DONJA CHUANA. Žalias kaip ir jis pats, balandį

Jis priminė savuoju grožiu,

O grakštumu – Aranehus.

DONJA INES. Taip giria tik tasai, kurs myli.

DONJA CHUANA. O, aš mylėčiau jį, Ines,

Jeigu nebūčiau atidavus

Beširdžiui mylinčios širdies

Žmona aš, vyras vėjo vaikas,

Nors moteris esu, tačiau

Ištikima jam ir garbinga

Ir jums nēr ko pavydēt

Šalčiu mokėdama don Chiliui,

Aš išgirdau, kad tėvas jūs

Duos sutikimą don Migeliui.

Nors jūsų atsakas svarus,

Liepiu aš išnuomot šį namą

Dėl to, kad čia už vis greičiau

Savų vargų, savų nelaimių

Atomazgą išgirst galiu.

DONJA INES. Vadinasi, netikras Chilis –

Tai don Migelis ir yra,

Tai jūsų vyras ir valdovas

Panoro tuoktis su manim?

DONJA CHUANA. Taip ir yra.

DONJA INES. O tas kur vaikšto

Su kelnėm nuostabiai žaliom

Don Chilis tikras iš tiesų?

Deja, deja, ką man daryti,
Kada jis myli jus, Elvyra?
Todėl ir dingio taip staiga:
Tam, kad apverktų jūs šaltumą
Ir ašarų jam neužteks.

DONJA CHUANA. Kaip jūs atstūmėt don Migelį,
Taip man bus nesunku išvengt
Don Chilio.

DONJA INES. Kaip gi patikėti,
Kad, žmonių turintis žmogus,
Man vyrų taptų? Nebijokit.

DONJA CHUANA. Tada eime, brangi Ines,
Aš noriu parašyt don Chiliui
Laiškutį, kol ir jūs dar čia.
Kurį įteiks jam mano tarnas.
Laiške jis mirtį įskaitys.

DONJA INES. Elvyra, mano mielas drauge,
Aš jūsų vergė nuolanki.

DONJA CHUANA (*j šalį*). Papuolė į spąstus kvailutė.
Aš – moteris, aš – kavalierius,
Tenai – don Chilis, čia – Elvyra,
Kai myliu – būt galiu viskuo.
Išeina.

VI scena

Gatvė. Don Martinas, Kintana.

DON MARTINAS. Sakyk, ar tu ją pats matei?
Tai vienuolyne ji, Kintana?

KINTANA. Taip, pats mačiau. Donja Chuana
San Kirse: liūdi ji labai
Ir bijos, kūdikį kurs laikas
Nešioja po širdim.

DON MARTINAS. Dangau!
Kaip tai?

KINTANA. Ji jaučiasi vis blogiau,
Skilvy joks maistas nesilaiko,
Kankinas vėmimu dažnai,
Liemuo gerokai pastorėjo
Ir elgtis gan keistai pradėjo.
Ir vaikščioja ne taip lengvai.
Galiu jums tiesiai pasakyti,
Kad šeimą jos labai įžeisit,
Jei šitaip kaip dabar jai leisit
Ten, vienuolyne, pagimdyt.

DON MARTINAS. Prisiekt ruošiaus aš, kad ji čia
Atvyko iš Valjadolido
Ir šiuo metu mane Madride
Vis persekioja.

KINTANA. Bet, deja...

Ir jums, senjore, negerai
Štai šitaip apie ją manyt.

DON MARTINAS. Mane galėjo atsivyt
Ji persirengus.

KINTANA. Tauškalai!
Šią valandą, jums duodu žodį,
Bažnyčioj kupinuj tamsos
Ji gieda psalmes atgailos
Už jus. Ar laiškas jos nerodo,
Kad tikrą tisą jums sakau?

DON MARTINAS. Tu visiškai teišus, Kintana.
Tai, ką man rašo don Chuana,
Aš negaliu širdim nejaust.
Madridan aš labai skubėjau
Atvežti svarbų pareiškimą
Ir gaut karališką sprendimą.
Net atsisveikint nespėjau,
Kad mano reikalas svarbus
Dėl meilės nenuėitų vėjais.
Dabar, kai viskas paaiškėjo,

Kad jai pavojus toks baisus,
Kad mano aistros vėl karščiausiai
Jos grožio trokšta dovanų,
Aš prievarta čia gyvenu
Ir laikiu įvykių blogiausių,
Dar šią savaitę aš išvyksiu
Kelionėn, jeigu net negausiu
Sprendimo lauktojo.

KINTANA. Aš trauksiu.

Rytoj į kelią ne be tikslo
Pasveikint ponią kuo greičiausiai.

DON MARTINAS. Ji auksu apipils tikrai
Madridą apžiūrėk gerai,
O iš manęs jai laišką gausi.
Kur apsistojai? Negaliu
Aš į namus tavęs priimti,
Nes ten galėtum pagadint
Man vieną reikalą. Bet tu
Dalyką sužinosi greit.

KINTANA. Prie Paradeso rūmų, šit,
Sustojau aš,

DON MARTINAS. Taip, taip.

KINTANA. O ryt,
Kai jums reikės į rūmus eit,
Tai ir užneškite man laišką.

DON MARTINAS. Puiku.

(j šalį) Neturi kišti nosies
Jis į namus, kur vadinuosi
Aš don Chiliu. Tada jau, aišku,
Prarasčiau viską be naudos.

KINTANA. Keliauju. Reikia paskubėti

DON MARTINAS. Sudie.

KINTANA *(j šalį)*. O, dieve, ko tikėtis
Iš šios suktybės nuostabios? *(Išeina.)*

VII scena

DON MARTINAS. Nuspręsta, jei aš tėvas jau,
Nuspręsta, jei donja Chuana
Nėščia – sprendimas tvirtas mano –
Pabaigt šį melą pagaliau.
Juk gėda kitą man sekiot,
O turint sūnų, argi tinka,
Štai šitaip elgtis dvarininkui?
Turiu tuojau namo važiuot.
Mane ten šaukia pareiga.

VIII scena

Don Chuanas, don Martinas.

DON CHUANAS. Senjor don Chil de Albornos,
Ilgai netęsime kalbos
Ar mokate lygiai taip špagą,
Prireikus kartais sužvilgėti,
Kaip nesuskaitant su valia
Ieškoti damos rankos čia?
Tam reikia ir drąsos turėti –
Tai aš, kuris galiu čionai
Didesnėm teisėm pasigirti,
Prašau jus vietą man paskirti
Už miesto pievoj ar tenai
Ant tilto, kur neatsiras,
Kas mums trukdytų pakalbėti –
Ten jūs įrodyti galėtut
Ir dvasios jėgą, kaip aistras.

DON MARTINAS. Šį pyktį tekantį vilnim
Jums numalšinti būt naudinga,
Nes jeigu jis per daug audringas,
Tai jį malšina ašmenim.
Bet aš už jus šalčiau galvoju

Ir ne akiplėša esu
Ir, jei gražiausiai iš visų
Mes damai meile suliepsnojom,
Nors ir nekenčia ji manęs
Ir nuo jos teismo, ne kitaip,
Tepriklausys ar „ne“, ar „taip“,
O jūs gi tikitės sėkmės.
Tada prašau, parungtyniausim:
Ir jei ji „ne“ man pasakys,
O jums išgauti „taip“ pavyks,
Tai su jumis aš nesikausiu.

DON CHUANAS. Ji sakė man, kad kaip duktė,
Paklusus savo tėvo valiai,
Vestuvėms prieštaraut negali.
Todėl aš jai turiu padėt.
Kad baigtume ginčus greičiau
Arba užmušime viens kitą,
Arba jums teks atsisakyti
Jos rankos siekti pagaliau.

DON MARTINAS. Ji sakė jums, kad prieštaraut
Jai tėvo valiai nepritinka,
Kad būti žmona man sutinka?

DON CHUANAS. Taip, valiai senio to šykštaus
Palenkusi nepriekaištingai
Net savo meilę.

DON MARTINAS. Tai išvis
Koks būčiau aš baisus kvailys,
Praleidęs progą šią dėkingą.
Jei viskas jau yra nuspręsta,
Kvailystė būtų nematyta
Keist kas likimo padaryta.
Ne, aš galvoju šventą švęsti.
Gerutis būčiau aš – cha cha –
Jei gavęs nuotaką ir jūs
Nepalydėjęs į kapus,

Pats būčiau pervertas špaga
Ir miegamą kapu pakeisčiau:
Jei tapęs jų šeimos nariu,
Jų žentu, jaunikiu tikru
Užleisčiau jums merginą skaisčią.
Nė nebandykite sugriauti
Vestuvių su donja Ines
Ji man skirta pačios lemties,
Už mėnesio galėsiu kautis.
DON CHUANAS. Kiek supratau jūs, nevidone,
Pamanėte, kad aš kvailys.
Arba jūs paprastas bailys
Ir jūsų neatsargų skonį
Išmušt jums iš galvos ketinu,
Tik gatvėje per daug smalsuolių.

IX scena

DON MARTINAS. Jo įkarštis kaip mat prapuolė
Nuo mano žodžių, nuo šaltų.
Jei viskas ir toliau taip dailiai
Su šiom vestuvėm mano eis,
Donja Chuana man atleis:
Atgal vėl skrenda mano meilė
Ir man važiuot nėra prasmės
Valjadolidam. Turtingumas,
Puiki Ines ir kilmingumas
Apgins mane nuo nuodėmės.

X scena

Osorjo, don Marinas.

OSORJO. Senjore, dėmesio prašau jus!

DON MARTINAS. Osorjo! Laimės valanda!

Laiškų yra?

OSORJO. Jums visada

DON MARTINAS. Turbūt iš tėvo?

OSORJO. Aš teiraujuos

Pašte ir sąrašė ilgiausiam

Šį paketėlį surandu

Su numeriu šimtu šeštu.

(Iteikia paketą)

DON MARTINAS *(atidaro paketą)*. Yra ir perlaida tikriausiai.

OSORJO. Neabejoju.

DON MARTINAS. Adresatas:

„Sejoras don Chil de Albornos“.

OSORJO. Jis į rankas ir gavo juos.

DON MARTINAS. O kas gi ant vokų šių matos?

(Skaito) „Nuo don Andresio don Martinui“

Taip... *(Skaito)* „Augustinui Soljierui“

Pirklys.

OSORJO. Čia vokas žada gero.

Šlovė tebūna Augustinui,

Kurs moka be kalbų ilgų.

DON MARTINAS. Žinia, kad moka.

OSORJO. Kur jisai,

Tasai pirklys?

DON MARTINAS. Vartus žinai

Gvadalacharos?

OSORJO. Sutinku

Juos išbučiuot. Jau pamiršau

Net išvaizdą dailaus realo.

DON MARTINAS. Skaitykim laišką iki galo.

OSORJO. Savaiame aišku.

DON MARTINAS. Tai skaitau:

(Skaito) „Sūnau, aš tol nebūsiu ramus, kol nesužinosiu, kad baigėsi Jūsų piršlybos, kurios, atrodo, pradžioje, kaip Jūs man rašote, žada būti sėkmingos. Jų sėkmei sutvirtinti siunčiu Jums šią perlaidą tūkstančiui eskudo ir šį laišką mano komisionieriaus Augustino Solijero vardu. Jame pasakyta, kad pinigai skiriami mano giminaičiui don Chiliui de Albornos. Neikite paimti jų asmeniškai dėl to, kad jis Jus pažįsta,

O pasiųskite Osorjo, kuris pasivadins minėto don Chilio mažordumu. Donja Chuana de Solis dingo iš namų tuoj po Jūsų išvykimo. Jeigu jos namiškiai nustebinti, tai aš nemažiau kaip jie bijodamas, ar nenuvyko ji paskui Jus ir ar nesutrukdys ji tam, kas mums taip svarbu. Skubinkite reikalą ir kai susituoksite praneškite man, kad aš galėčiau tuojau pat susiruošti kelionėn ir pabaigti su visomis tomis gudrybėmis. Tesaugo Jus viešpats, kurį aš to meldžiu.

Valjadolidas, rugpjūtis ir kita –
Jūsų tėvas.“

OSORJO. Senjore, štai donja Chuana

Pabėgo iš namų.

DON MARTINAS. Išties

Nėra jokios čia paslapties

Aš sutikai dabar Kintaną,

Kurs jos linkėjimu man skaitė.

San Kinse slapstosi jinai

Ir laukia kūdikio seniai.

OSORJO (*į šalį*). Gimdyti kūdikį mergaitei...

DON MARTINAS. Jinai pabėgo nuo tėvų

Slaptai. Ir šį jos sumišimą

Sukėlė mano išvykimas,

Praradus protą nuo vargų,

Ji pasislėpti paskubėjo.

Blogai, kada visi kiti

Nenusigando padėty,

Kaip tėvas šiam laiške minėjo.

Aš pakol kas rašysiu jai,

Kad lauktų ji ramiai manęs,

Po to kai vesiu aš Ines,

Ir kai jos liūdesys praeis –

Patarsiu jai užmiršt vargus,

Vienuole tapt.

OSORJO. Jei jau jinai

Ir šiuo metu yra tenai,

Tai jai tik pusė kelio bus.

XI scena

Agiliaras, don Martinas, Osorjo.

AGILIARAS. Senjor don Chil?

DON MARTINAS. Kaip tik laiku,
O, Agiliarai! O, brangus!

AGILIARAS. Don Pedro pasiuntė pas jus.

Pranešt šią žinią man smagu

Jis nutarė jus sužadėti

Dar šiandien su dukra žavia,

Nors jai žinia ši nelengva.

DON MARTINAS. O, duočiau aš, gali tikėti,

Už šitą žinią Potasi.

Štai grandinėle skolininko.

Nors ir nėra ji taip vertinga.

(Nori įsidėti laiškus į kišenę, bet nepataiko ir jie krinta žemėn)

AGILIARAS. Te nepalies bloga akis.

DON MARTINAS. Eime, Osorjo. Išmokėš

Pirklys mums realus lig vieno,

Nes man sužadėtuvių dieną

Į dovanas paverst reikės

Juos mano nuotakai mieliausiai.

OSORJO. O, jų jos grožiui per mažai.

(Tyliai don Martinui) Ir sekas jums.

DON MARTINAS *(tyliai Osorjo)*. Taip, ištisai!

(Garsiai) Ines, o angele šviesiausias!

Išeina.

XII scena

Donja Chuana vyriškais drabužiais, Karamančelis.

KARAMANČELIS. Aš jus palikt tuojau galiu,

Senjore Chili, paslaptingas.

Tai paprotys labai žalingas

Kažkur pradingti iš akių.

DONJA CHUANA. Kas liepė tau žiopsot, prasčiotė?

KARAMANČELIS. Aš šauklį paėmiau ir tas

Suprakaitavo: „Kas suras

Don Chilį Žaliakelnį tokį,

Kurs neseniai pradingo čia,

Tas gaus atlyginimą gausų“.

Žaidimas šitas kuo puikiasias,

Jeigu kišenė tau tuščia.

Aš sumokėjau už mišias

Realą visą lyg ant juoko,

Šventam Antanui – du, jis moka

Visus pražuvėlius surast.

Jūs demonas – galiu prisiekt,

O jei naminis tai vis tiek

Aš inkvizicijos bijau.

Atsiskaitykit – aš keliausiu.

DONJA CHUANA. Aš per tą laiką gyvenau

Namuos kur rojų suradau

Ir su dama ten mylavausi,

Pačia gražiausia iš visų

Madride.

KARAMANČELIS. Argi? Iš tiesų?

Jūs su dama?

DONJA CHUANA. Aš.

KARAMANČELIS. Nuostabu.

Iš kur jau toks dantingas jūs?

Galbūt tai donja Ines bus,

Kuri sode žavėjos švelniai

Jumis, o gal žaliom jūs kelnėm?

DONJA CHUANA. Tai antrininkė jos tikriau.

Tikrai atrodo daug puikiau.

Be to, gyvena gretimai.

KARAMANČELIS. Išdykusi?

DONJA CHUANA. Pakankamai.

KARAMANČELIS. Dosni?

DONJA CHUANA. Labai.

KARAMANČELIS. O ima daug?

DONJA CHUANA. Ji ima viską.

KARAMANČELIS. Kiek patyriau,

Tai moteris užvis labiau

Vilioja auksas. Kuo vardu?

DONJA CHUANA. Elvyra, rodos, kiek žinau.

KARAMANČELIS. Kas bus dosnus – to bus Elvyra.

DONJA CHUANA. Eime, tau teks nunešt laiškų.

KARAMANČELIS (*pamato don Martino pamestus laiškus ir pakelia juos*). Kažkokie mėtosi čionai
Žiūrėkite, tai jums laiškai.

DONJA CHUANA. Iš kur! Ar nemeluoji tu?

KARAMANČELIS. Truputį vokas sudraskytas:

„Don Chiliui... Albornos“

DONJA CHUANA. Palauk.

Duok! (*Į šalį*) Dieve!

KARAMANČELIS. O štai jums tuojau

Net balsas atsirado kitas.

DONJA CHUANA. Du užklijuoti. Vienas štai
Atidarytas.

KARAMANČELIS. Kam tie du?

DONJA CHUANA. Tikrai aš pasakyt ketinu,
Kad šiandien sekas neblogai.

(*Skaito*) Taip, šis „Don Pedro de Menosai
Velastagi“, gimdytojui Ines.

KARAMANČELIS. Koks nors padauža rašo, nes

Galvoja, kad jūs jį užstosit

Prieš tėvą, na, ir tuo pačiu

Taip padarysit, kad duktė

Jam atitektų.

DONJA CHUANA. O padėt

Padaužai šitam aš geidžiu.

KARAMANČELIS. O pasakykit kam gi šis?

DONJA CHUANA. Taip „Solijerui Augustinui“,
Pirklys.

KARAMANČELIS. Na, šitą mes jau žinom,
Gyvena tarsi skurdžius jis,
Bet turtingesnis už visus
Pirklius Gvadalacharos vartų –
Nupirkt jis juos gali iš karto.

DONJA CHUANA. Taigi, laimikis mūsų bus.
O šis atplėštas man tikrai.

KARAMANČELIS. Skaitykit.

DONJA CHUANA (*j šalį*). A! Sūneliui rašo...

Tai don Martinui nuo Andresio.

Aš įsitikinus pilnai. (*Skaito sau.*)

KARAMANČELIS. Ar ne niekšybė, sutvėrėjau,
Net sostinėje laiškus vogt?
Tačiau naujienoms sužinot
Užmokant taip kaip ir gavėjas
Mėgėjų gali atsirast.

O gal kas paėmė per klaidą
Atplėšė ir net nepasklaidęs
Turėjo gatvėje numest.

DONJA CHUANA (*j šalį*). Tai laimė! Aš tiesiog stebiuos,
Kad pamesti čionai jis buvo
Ir į manas rankas pakliuvo,
Aš švęsti pergalę ruošiuos.

KARAMANČELIS. Kas Jums galėjo juos atsiųsti?

DONJA CHUANA. Man iš Segovjos dėdė rašo.

KARAMANČELIS. Ines tikriausiai jis rankutės prašo.

DONJA CHUANA. Atspėjai, tu teisus.

Jis siunčia perlaidą didoką
Kad aš už tūkstantį eskudo
Jai pirkčiau dovanų.

KARAMANČELIS. Nebloga?

O ką? Aš pranašauti moku,
O apmokės ją Solijeras?

DONJA CHUANA. Taip su įsakymu rūsčiu,
Kad išmokėtų be kliūčių.

KARAMANČELIS. Nuleiskit kraują šitam žvėriui –
Lydėsiu jus į žemės kraštą.

DONJA CHUANA (*į šalį*). Tai rytas! Kėliausi tikriausiai
Laimingai aš. Visų pirmiausiai
Turiu Kintaną susirasti.
Naujus kelius savajam kerštui
Jau numaciau iš anksto aš.
Kintana pinigus atneš,
Ir priešų užmačios iš karto
Gėdingai prieš mane sugrius.

KARAMANČELIS. Arba turėsit ne juokais
Žaliąsias kelnes man įkaist.

DONJA CHUANA. Don Chilį dar pažinsit jūs!

XIII scena

Donja Ines, don Pedro.

DONJA INES. Tave apgavo jis, prisiekt galiu,
Don Chilis tas, kuriam tu pažadėjai
Mane, nebuvo niekad don Chiliu.

DON PEDRO. Ines, be reikalo apgaudinėjai.
Ar tai, ką rašo don Andres – juokai?
Don Chilio tu pati nepanorėjai.

DONJA INES. Jis don Migelis de Sisneros, tai
Melagis vedęs jau donją Elvyrą,
Ji iš Burgoso. Tai žinau gerai
Iš jos pačios. Ji visa tai patyrus
Atvyko į Madridą skubinai.
O veidas jos – don Chilio vaizdas tyras
Greta su mūsų stovi jos namai.
Tau aišku bus su ja pasikalbėjus
Apgaulę pamatysi tu pilnai.

DON PEDRO. Ines, ji su tavim juokais kalbėjo.
Man nepadirbtą laišką davė jis
Ir čia suktybė rankos ne pridėjo.

DONJA INES. Jei taip svarbus ura tau laiškas šis,

Tai atsimink, kad tikrasai don Chilis,

Kuriam priklauso ir mana širdis –

Tai riteris iš aukšto luomo kilęs,

Jis rengias už pavasarį žaliau,

Už tai giraitėj, medžiams ošiant tyliai,

Žaliakelniu aš jį pavadinau.

Mane jis iš gandy ir tepažino

Galvojo – kraitį gerą gali gaut,

Paklausęs don Andresio patarimų

Jis savo dalią pavedė laiškams,

Kur taip jį giria, bet jau toks likimas,

Jis don Migeliui, draugui nuoširdžiam,

Išvykdamas pasakė, kaip turtinga

Ir kaip kilminga aš, sukėlęs jam

Tik turtų, aukso godulį galingą.

O tas užmiršo, kad dar neseniai

Elvyrai davė žodį ir mylėjo.

Pas Chilį jis viešėdamas ramiai,

Tačiau pagrobęs laišką, kuo skubiausiai

Išvyko sostinèn su paštiniais arkliais,

Aplenkęs savo draugą. Kuo ramiausiai

Apsimetė Chiliu ir davė laišką tau

Ir, kaip matau, jam sekasi puikiausiai.

Su juo sode man susitikti teko,

O nuo tada aš jį ir pamilau.

Jis nuo to melo iš pradžių nustebo

Išaiškint jam nerasdamas progos,

Kol man pati Elvyra nepasakė

Šios nuostabios ir niekšiškos klastos,

Netikro Chilio nešvarių dalykų,

Ir tu esi seniai jau jo tinkluos.

Elvyrai davęs žodį ją paliko.

Nejaugi iš žmonos turėsiu aš

Atimti vyrą, dargi apgaviką?

DON PEDRO. Apgaulė negirdėta!

DONJA INES. Turim mes

Išaiškint ją.

DON PEDRO. Bet kur jis pasidėjo,

Kur tą don Chilį Žaliakelnį rast?

DONJA INES. Elvyra sakė, kad jisai žadėjo

Užėiti šiandien, su tavim kalbėt.

DON PEDRO. Tai kur gi jis?

DONJA INES. Diena vos prasidėjo.

Bet štai ir jis! O, aš meldžiu lemties

Kad baigtųs mano rūpesčiai pilkieji.

XIV scena

Donja Chuana vyriškai rūbais, donja Ines, don Pedro.

DONJA CHUANA. Senjora, savąjį delsimą

Aš jums paaiškint atvykau,

Taip pat prašau jus atleidimo,

Kad truputį pavėlavau:

Tikėkit, tai ne atšalimas.

Aš nediršau tokiu laiku

Lankytis čia, mačiau rūstus –

Atsikratyt išdaviku,

Kuris panoręs gauti jus

Naudojosi manu vardu

Šis priešas buvo man kliūtis,

O nuo susitikimo mūsų –

Jums mano žingsniai paskirti.

DONJA INES. Sunku tikėti žodžiais jūsų,

Tačiau tai buvo praeity,

Senjor don Chil, pristatyti

Norėjau savo tėvui jus,

Kad savo klaidą ištaisytų

Išvnytų lauk apgavikus.

Jei jie gudrauti dar bandytų.

DONJA CHUANA. Senjore, aš labai džiaugiuos,
Seniai jus aplankyt norėjau,
Bet nedrįsau, na, ir, be to,
Aš apsirūpinti turėjau
Štai ką tik gautu laiškus tuo
Iš don Andresio de Gusmano
Didžiausiai gėdai intriganto,
Kurs pirmą pagrobė gudriais
Apgaulės ir klasto keliais,
Visas viltis sugriovęs mano
Jei šios eilutės neklastingos,

(Įteikia laišką don Pedro, kuris jį apžiūrinėja)

Ir jei jos vertos pagarbos,
Nejau vėl žinią melagingą
Jums don Migelis sugalvos?
Senjore, būkite protingas.

DON PEDRO. Senjore, man labai džiugu
Nuo jūsų žodžių šių teisingų
Ir aš jumis pilnai tikiu.
O jei save tarp kaltininkų
Aš šiandien paminėt galiu,
To priežastis, kaip matot, štai
Šio parašo. Pasakius tiesą,
Dabar svarbesnis jis tikrai
Taip, šitas raštas don Andresio.

(Vėl žiūrinėja laišką.)

Ką rašo man dabar jisai? *(Skaito sau.)*

DONJA INES *(nuošaly kalbėdama su donja Chuana)*. Na, kokios mintys jus kankina?

DONJA CHUANA. Nuo jų jūs turite raktus
Ir už visus geriausiai žinot.

DONJA INES. Antra diena, kai jūs pas mus
Patekti į namus mėginat.

DONJA CHUANA. Antra? Ramybė man paio,
Gyvenimas man ne be tas –
Jis be savos dievaitės mirė.

DONJA INES. Tai aš – dievaitė?

DONJA CHUANA. Jūs.

DONJA INES. Ar aš?

O gal greičiau donja Elvyra?

DON PEDRO. Šį kartą draugas rašo

Kad su vestuvėm paskubėt

Ir dėmesį atkreipti prašo,

Kokia kilni jūs giminė,

Ir apie jūsų turtą gražų.

O don Migelis koks gudrus

Vagis ir kiek jame klastos?

Džiaugiuos jumis. Nuo šiandien jūs,

Senjora, būkit šiuos namuos,

Kaip šeimininkas.

DONJA CHUANA. Iš tiesų

Galiu jus tėvu pavadinti?

Aš jums lenkiuos labai žemai.

DON PEDRO (*apkabindamas ją*). Malonu jus man apkabinti,

Jums dukrą pažadu šventai.

DONJA INES. Dangau, maldas teikeis priimti!

DONJA CHUANA. O, daug ko mokytis teks jums,

Jei jūs pavyduliauti imat

Kaimynei.

DONJA INES. Laimės te nedrums

Nei liūdesys, nei įtarimai.

DONJA CHUANA. Širdis priklauso vien tik jums.

XV scena

Kintana, tie patys.

KINTANA. Ar mano ponas čia yra?

Don Chilis?

DONJA CHUANA (*tyliai Kintanai*). Na, ar tu gavai?

Jokių sunkumų nebėra?

KINTANA (*tyliai donjai Chuanai*). Dublonais aš gavau grynais.

DONJA CHUANA. Aš čia ateisiu vakare,
Dar vieną reikalą atlikti
Man reikia šiandien kuo skubiausiai,
Dėl to aš ir turiu išvykti.

DON PEDRO. Bet su vestuvėm mes nelauksim,
O tai dar gali atsitikti
Nemalonumų.

DONJA CHUANA. Dėl manęs
Sužadėt ir šiandien miela,
Nelaukiant nieko.

DON PEDRO. Su Ines
Dėl jūs skiriuos.

DONJA CHUANA. Gražinat sielą
Manajam kūnui.

DONJA INES. Ir atneš
Dangus man laimę.

DONJA CHUANA. Aš tuojau
Susitvarkau.

KINATANA. Apgaulės menas!

DONJA CHUANA. Skubu, nes rūmuos laukia jau.

KINTANA (*tyliai donjai Chuanai*). Eime, don Chili, Elvyra, Chuana.

DONJA CHUANA. Elvyra, Chuana, Chilis tinka pagaliau.

Donja Chuana ir Kintana išeina.

XVI scena

Don Pedro, donja Ines.

DON PEDRO. Koks jaunas jis ir koks protingas
Don Chilis ir be to, gražus!
Aš jį jau pamilau širdingai.
O jei užseitų j namus
Tas apgavikas nedėkingas
Tai atgailautų!

XVII scena

Don Martina sir Osorjo scenos gilumoje, donja Ines, don Pedro.

DON MARTINAS. Ne, pražuvo!

Gavau ir pamečiau tuojau?

Juk jie manoj kišenėj buvo.

OSORJO. Senjore, ką gi aš žinau?

Jūs gatvėj skaitėt, kaip pakliuvo,

Prie grafo kiemo.

DON MARTINAS. O iš naujo

Suspėjai apieškoti jau?

OSORJO. Galiu prisiekt, jei reikalaujat,

Visur landžiau. Bet neradau!

DON MARTINAS. Paketas, pinigai! Blogiau

Tai net už bet kurią blogybę!

OSORJO. Sakyk: „Prasilošiau seniai –

Jokių nepirkęs brangenybių,

Suknelių.“

DON MARTINAS. Ar gerai žvalgei?

OSORJO. Ieškojau iki begalybės.

DON MARTINAS. Dar kartą paieškot gali.

OSORJO. O, man atrodo, nevertėtų.

DON MARTINAS. Tada praneški, kad pirklys

Tos perlaidos neapmokėtų.

OSORJO. Taip bus geriau.

DON MARTINAS. Bet kur girdėta

Iškart pamest! Nesugalvosi

Tokios kvailystės net sapne.

OSORJO. Čia jūs dama.

DON MARTINAS. Taip, pamatuotai

Ji gali niekinti mane.

OSORJO. Ech, kad tik jis neatiduočiau

Tuos pinigus. (*Išeina*)

XVIII scena

Donja Ines, don Martinas, don Pedro.

DON MARTINAS. Lenkiuos žemai!

(Į šalį) Nelaimės savo neišduosiu.

DON PEDRO. Kaip? Don Migelis? Ir čionai

Atvykstat linksmas, pasipuošęs,

Ir gėdos nejaučiat visai?

Meluot, būnant don Migeliu,

Kad jūs don Chil de Albornes?

Ir pasirinkus niekšo kelią,

Pagrobti laišką ir visus

Vedžiot už nosies, kaip jūs galit

Pagrobt iš draugo pagaliau

Jo vardą, nuotaką žadėtą?

DON MARTINAS. Ką sakot?

DON PEDRO. Tiesą aš sakau.

Jūs gėda prikals ant vietos.

Žiūrėkit – gali būt blogiau –

Jus smarkiai galima nuteisti.

Jei don Migelis esat jūs,

Tai kam jums savo vardą keisti?

DON MARTINAS. Nesuprantu.

DON PEDRO. O, nuostabu!

Koks susivaldymas, net keista!

DON MARTINAS. Aš don Migelis?

DON PEDRO. Taip, aiškiausiai,

Ir iš Burgoso.

DON MARTINAS. Kas taip veikia

Apmovė jus?

DONJA INES. Na, tai gražiausia!

Donją Elvyrą vest jums reikia,

Arba jūs elgesį, tikriausiai,

Ištirti teismas panorės.

DON MARTINAS. Matau – čionai stebuklo būta

Jie gali taip linksmai kalbėt,
O man be tūkstančio eskudo
Ir protą čia prarast reikės.

Prašau, senjore, pasakyt
Kas pasaką šią sekė jums?

DON PEDRO. Senjore, čia apsilankyt

Don Chilis teikėsi ir mums

Padėjo greitai išsklaidyt

Apgaulę pinamą slapčia.

Neišmintingą jūsų melą.

DON MARTINAS. Bet koks don Chilis buvo čia?

Gal velnias?

DON PEDRO. Ne, don Chilis žalias.

DONJA INES. Auksinis mano širdyje.

DON PEDRO. Jūs į Burgosą grįžkit tyliai,

Atšvęsim sužadėtuves

Be jūsų, nustebimą gilų

Paslėpkit.

DON MARTINAS. Griebtų jį velniai,

Ar jis vaiduoklis, ar don Chilis!

Prisiekiu – šmeižtą čia matau,

Tai visa – melas neteisingas!

Maldauju...

DONJA INES. Patylėt prašau,

Kitaip kaip vagiui nedėkingam

Atsiskaityt reikės tuojau.

Donja Ines ir don Pedro išeina.

XIX scena

DON MARTINAS. Lyg kliedesys kažkoks kamuoja!

Kur tik einu ten ištisai

Mane don Chilis vis sekioja,

Aš jį štai gaudau, o jisai

Grakščiai slapstytis sugalvoja.

Didžiausia žemėje malonė
Man būtų, jeigu aš tikrai
Pagaučiau kartą šitą poną!
Aš – don Migelis ir , matai,
Net iš Burgoso.

XX scena

Osorjo, don Martinas.

OSORJO. Tai kelionė!

DON MARTINAS. Na, ką pasakė Solijeras?

OSORJO. Manęs ir nevertėjo siųst.

Gal Chilis, o gal Liucifierius
Išgavo pinigų visus.

Ar ne dvasia šis kavalierius?

DON MARTINAS. Don Chilis?

OSORJO. Pasirašė jis,

Paėmęs viską: Albornos
Man teko parašą matyt.

DON MARTINAS. Jisai man pražūtį paruoš!

OSORJO. Pirklys man liepė pasakyt,
Kad jį žali drabužiai dengė,
Jis mano, kad naudinga bus
Žinoti šitą žymę brangią.

DON MARTINAS. Don Chilis Žaliakelnis mus

Išvest iš proto pasirengęs

Aš įsitikinęs esu

Tai demonas tikrų tikriausiai,

Tik persirengęs. Ir baisus

Jis priešus man, nors pats ramiausiai

Naudoja mano kreditus.

OSORJO. Kankindamas jis ruošia tyliai

Jums pražūtį. Jisai – gudruolis.

Juk dievo priešas – ne prastuolis.

Eime, senjor.

DON MARTINAS. Kaip dievą myliu!
Velniai nujotų tą don Chilį!

TREČIAS VEIKSMAS

Salė don Martino namuose

I scena

Don Martinas, Kintana.

DON MARTINAS. Prašau, nutilk! Jau to užtenka,

Tapt nelaimingu, o, Kintana,

Jei numirė donja Chuana –

Jaučiu dangaus čia keršto ranką

Ir kaltę savo širdyje,

Nes užmiršau aš tikrą draugą,

Ir tai ne ligos ją pasmaugė,

Bet žiauriai nužudžiau aš ją.

KINTANA. Tai leiskit viską man trumpai

Jums ligi galo pasakyti.

DON MARTINAS. Nelaimės niekam nepavyti,

O laimė sėlina lėtai.

KINTANA. Laimingas aš atšuoliavau

Su jūsų laišku ir tikėjas

Gaut dovanų, bet viskas vėjais.

Pats vienuolynas, kaip mačiau,

Pradžiugo. Ir donja Chuana

Išėjo prie pinučių, spėjau

Jai perduot, kad atvykt jūs manot,

Kad jūs jos neapgandinėjat.

Ji triskart perskaitė jūs laišką

Ir vos išėjo man atnešt

Už šitas nuostabias žinias

Bent porą deimantų (kas, aišku,

Taip ir paliko pažadais)

Kai celėje ji žinią gavo,

Jog čia jos tėvas atvažiavo

Paguodą jai pakeist skausmais,

Atkeršyt už nuplėštą garbę,

Ir joj suviliojo staiga
Ir baimės ir džiaugsmų banga,
Viltis ir begalinis vargas,
Širdis jos šito neišlaikė
Ištvino gilūs jos jausmai,
Neišnešiojusi jinai
Negimdė dukterį prieš laiką.
Ir vos pravirko jos dukrytė,
„Atleisk, don Mar...“ – pasak ji,
„Tin“ nesusėjo pasakyti –
Išskrido siela lyg paukštytė.
Ji buvo amžinai rami.

DON MARTINAS. Prašau, nutilk!

KINTANA. Nutilt išvis
Man liepia sielvartai pašėlę!
Gerklėj sustingus mano siela
Su pirmu atodūsiu išskris.

DON MARTINAS. Jei viskas baigės taip liūdnai,
Kam nori baimės pajautimas
Išguit iš sielos užmiršimą
Lyg koks ieškovas atkakliai?
Sakyk, širdis, neslėpk tiesos,
Ar ne vėlu verkt ir kentėt?

KINTANA (*j šalį*). Nebežinau aš pats, kur dėtis
Nuo šito melo ir klastos.

DON MARTINAS. Taip, čia, matyt, ranka dangaus:

Chuanos siela nelaiminga
Man neatleido ir kerštinga
Už tai, kad aš Ines piršaus
Dabar pradėjo ji kerštauti
Dėl to, kad blogą jai dariau,
Chiliu ji tapo ir tuojau
Gudrybes mano ėmė griauti.
Kur slėptis aš nebežinau,
O ji ramiai visuos kampus

Blogybes daro nuolatos,
Jei tai ne burtai, pagaliau
Kaip vadint žaidimą tokį?
Visas gatves, visus namus
Aš apieškojau neramus
Ir viskas veltui, lyg ant juoko,
Manu vardu pasivadino!
Argi neaišku viskas čia,
Kad mirusios dvasia slapčia
Mane ir baudžia ir kankina?

KINTANA (*j šalį*). Nebloga! Tai donjos Chuanos

Klajoja siela nerami!
Matau ji spėja širdimi
Jei duoda – tai laikyk kišenę,
Galiu pakurstyti mielai
Jo beprotybę. (*Garsiai*) Aš maniau,
Kol jūs kalbos neišgirdau,
Kad visa tai, ką jau seniai,
Senjorai mirus, kalba žmonės
Tèra tik sapnas ir gana,
Kurs kilo su skausmų banga,
Vaizduotės neramios klajonės,
Bet jeigu jau ir jūs sutinkat,
Kad siela persekioja jus,
Ardydama visus planus
Tada ir aš tikiu širdingai
Valjadolido vaidiniais.

DON MARTINAS. Kas ten yra?

KINTANA. O, gali būti,
Kad tai sujaudins jus truputį,
Bet mūsų namuose seniai,
Mane vienintelį išskyrus,
Užmigti niekas negalės,
Jei kas arti jo nestovės,
Nuo tos dienos, kada ji mirus,

Senjora rodytis pradėjo
Drabužiais vyriškais, girdi,
Įsakė jai lemtis pati
Tapt don Chiliu, aš taip girdėjau,
Dėl to, kad jūs tokiu vardu
Madrیده pasislėpęs esat
Kančias ir gėdą tuo jai nešat.
O tėvui jaunu vaikinu
Žaliais drabužiais netikėtai
Atėjusi į jo namus,
Pasakė, kad kankins ji jus,
Nors senio buvo užmokėta
Už pamaldas ir už mišias,
Tačiau girdėjau neseniai,
Kad ji klajoja.

DON MARTINAS. Taip, tikrai,
Iškankinau jos sielą aš.

KINTANA. Senjore, ar tiesa, kad čia
Gyvenat kaip don Chilis?

DON MARTINAS. Kaltas,
Ir nedėkingas aš ir šaltas
Taip vadinuosi aš slapčia.
Atstūmęs angelą dangaus
Aš važiauvau čia apsivesti,
Galvojau gražų turtą rasti
Dėl to donjai Ines piršaus,
Už tai dabar atsimokėti
Atėjo laikas, kaip matau,
Ir don Chiliu aš pavirtau,
Nes taip norėjo mano tėtė,
Dėl visko kaltas jis, Kintana,
Jo aukso troškulys tiktai.

KINTANA. Suprantama, kad tik jinai,
Jūs pamesta donja Chuana
Vis rodosi Valjadolide

Ir baimę sukelia pas mus,
Jus nori į savus tinklus,
Įtraukus pražudyt Madride
Ar tuoktis noras nepradingo,
Senjore, jums su ta dama?

DON MARTINAS. Jei donjos Chuanos nebėra
Ir tėvas, šykšteiva niekingas,
Man vesti teikės įsakyt –
Atsisakyt vestuvių šių
Nepatogu man iš tiesų.

KINTANA. Bet ką jūs galite padaryt,
Jei mergina donja Ines –
Skaistyklos siela atkakliausia,
Aš abejoju nuoširdžiausiai,
Ar jūsų svoris ten ką peš?

DON MARTINAS. Kad siela jos nurimt galėtų,
Jei maldos, mišios reikalingos,
Štai kur sumanymas teisingas.
Eime, drauguži, užmokėti
Už tūkstantį mišių iš karto,
Karmenoje arba Vitorijoje.

KINTANA (*į šalį*). Don Chili, drąsiai be pavojų
Keliaukite prie rojus vartų!

II scena

Salė don Pedro namuose.

Donja Ines, Karamančelis.

DONJA INES. Kur tavo ponas?

KARAMANČELIS. Kas jį žino.
Nors akinius nešiočiau aš
Arba turėčiau lėliukes
Kaip arkos tilto akmeninio –
Už erkę rasti jį sunkiau.
Einu, šaukiu, netekęs galios,

Manasis šeimininkas žalias,
O aš, jo ieškant, sunykau
Čia ką tik tai su juo buvau
Ir šis jaunuolis netikėtai
Tarsi Valensijos moneta
Pradingo. Kur – pats nežinau.
Tikriausiai jis surado laiko
Užsukt į namą jūs kaimynės
O ji – iš dukrų Selestinos –
Tą žioplį lyg narvelį laiko.

DONJA INES. Jis pas kaimynę? Ar jisai
Ją myli?

KARAMANČELIS. Kam man veidmainiaut,
Nuo to, kai jam ėmiau tarnaut
Elvyra žavis jis tikrai
Ir nieko nepadėsi čia.

DONJA INES. Tu tai žinai?

KARAMANČELIS. Žinau puikiausiai:
Jis naktį šią ne per švenčiausiai
Praleido josios glėbyje.

DONJA INES. Šią naktį?

KARAMANČELIS. Sąžinė kankina?

Ir šią ir daugelį kitų
Don Chilis žalias, bet šventų
Bedaug surasite vaikinų.

DONJA INES. Tu čia tik liežuviumali,
Be to, meluoji. Damą šitą
Ir jos gyvenimą statyti
Visiems mums pavyzdžiu gali.

KARAMANČELIS. Meluoju aš ar ne – vis viena.

Jis pats tai sakė atvirai
Patvirtina ir laiškas štai.
(*Parodo laišką*) Jį perduot jai turiu šiandieną,
Bet durys uždarytos dar,
Kadangi laukti man reikės,

Kol laišką šį paimt galės
Kas nors iš jos tarnų dabar,
Ar rūmininkas ar tarnaitė
(Geriau įteikti jai pačiai).

Maniau, senjorą rast čionai
Ir nutariau pas jus užėti.

DONJA INES. Jai rašo šeimininkas?

KARAMANČELIS. Taip.

DONJA INES. Tačiau kodėl gi nieko kito
Kaip apie meilę?

KARAMANČELIS. Pamatyti
Akyliai damai tai vertėtų.

(Parodo užantspausduotą laišką ir rodo pirštu į žodžius, kuriuos skaito.)

Nuo ankstyvų jaunystės metų
Galva tarnavo man gerai,
Čia žodžiai stovi atskirai,
Bet juos skaityt akis įprasto,
Juk kas čia sakoma: „sunkiausia...
Bet tai kainuoja... ir naujai...“
Juk sakoma: „myliu karštai...“
O čia: „aš jūsų... žvilgsnis.. lauksiu...“
Toliau: „nepyk... aš kas tebus...
Kad vėl... kai tik... dienos... užges“.

Iš šitos pusės štai: „Ines“...
Ir čia: „Tesaugo jus dangus“.
Žavingai surašytas sklandžiai!

Nors gabalėliai, bet verti.
Toliau jau spręskit pati,
Siūleliai kamuolį apsprendžia.

DONJA INES. Aš išvyniosiu jį tuojau (*išplėšia iš jo laišką*),

Kad šito niekšo nedėkingo
Išplauktų kėsiai pragaištingi.

KARAMANČELIS. Ne, ne. Gražinkite, prašau.

Don Chilis apmokės rimbu.

DONJA INES. Nutilk! Pašauksiu, tai įpils

Guzų bent šimtą.

KARAMANČELIS. Jei įspirs

Ir asilas, tai bus tik du.

DONJA INES (*atidaro laišką ir skaito*). „Už viską žemėje brangiausia

Man būtų su jumis kartu.

Vėl pas Ines užėiti ketinu,

Bet ji tai man kančia sunkiausia.

Akimirksnio šviesaus aš lauksiu,

Kad apkabinčiau kojas jūs.

Aš pažadėjau kas bebus

Užeit šįvakar pas Ines,

Kai tik dienos šviesa užges.

Nepyk. Tesaugo jus dangus“.

Sukurti himną jam pavyko!

Šiose eilutėse alsuoja

Šis išdavikas, kus naudojas

Tuo, kas po don Migelio liko.

Ines – kankynė, krovinyš!

Mes nusibodom, suprastėjom!

Mes – valgis, nuo kurio sotėja

Net nesuspėję išbandyt?

Kuo taip saldi ta jo Elvyra,

Kad apetitą kelia jam?

KARAMANČELIS. Medus – kaip sakoma kai kam –

Bet ne... et cetera.

DONJA INES. Ištyriau

Šį išdaviką. Bausmę gerą

Jis gaus, ji ant galvos jo kris

Vos pasirodyt čia išdrįs.

III scena

Aligiaras, donja Ines, Karamančelis.

ALIGIARAS. Pas jus atėjo donja Klara

Ji kviečia jus.

DONJA INES. Ir ta tikriausiai

Neabejinga intrigantui.

(Į šalį) Aš pasakysiu don Chuanui,

Kuriam aš iš visų brangiausia,

Kad jis greičiau užmuštų jį,

O mudu švęsim vestuves.

(Karamančeliui) Kur įsakyta, ten nunešk,

Gražuolio savo laišką šį.

(Sviedžia jam laišką) Eik ir pradžiugink tą stebuklą.

Tai ne Lukrecija, kiek žinom,

Bet jis neišdidus, svaigina

Jį svetimų pagrandos kuklios. *(Išeina.)*

KARAMANČELIS. Kad maras kur tave nujotų!

Tai bent pipiras! Jo turėti

Burnoj ir anglas nenorėtų.

Galėjau laiško jai neduoti!

Liežuvio aš nesuvaldau.

Kaip draugas pasakiau teisybę.

Iškęsti? Paslaptis tarnyboj

Net rabarbarą blogiau.

Išeina prie vienas duris, o pro kitas įeina donja Chuana ir Kintana.

IV scena

Donja Chuana vyriškais drabužiais, Kintana.

KINTANA. Jis meldžiasi. Jūs – negyva.

Bet jūsų siela dar kankinas.

DONJA CHUANA. Teisingai.

KINTANA. Na, o jo galva

Išmest vestuvių nemėgina

Su nuostabia Ines.

DONJA CHUANA. Deja!

Čia mano tėvui parašyta,

Kad mirti aš dėl to turiu,

Jos don Martinui, kaip matyti,

Įtikt kaip žmona negaliu,
Nes trokštu gera jam daryti.
Rašau, kad jis Alkorkone
Mane sunkiausiai sužalojo
Ir kad pamilęs čia Ines
Visai iš meilės sukvailiojo –
Dėl to ir žudė jis mane.
Be to, rašau, kad apgaulingai
Save vadina don Chiliu,
Norėdamas paslėpt gėdingai,
Kad smūgiu sužeidė giliu,
Mylėjusią jį taip aistringai.
Taip sunkiai neša savo dalią
Nepaklusni tėvų duktė
Už tai, kad ji prieš tėvo valią,
Palikus jį, sumanė bėgt,
Įskaudindama jį be galo.
Bet jeigu meilę man kadais
Jis jautė ir mielaširdingai
Chuanai mirusiai atleis,
Tai ji kerštu negailestingu
Už mano garbę atsiteis.

KINTANA. O kam, senjora, taip gudrauti?

DONJA CHUANA. Kad tėvas, gavęs šitą žinią,
Madridan vyktų tučtuojau
Ir susiradęs don Martiną
Atsakymo pareikalautų,
Kad mano draugui nedėkingam
Viena nelaimė po kitos
Užgriūtų kaip bausmė teisinga
Tarsi griūtis ant jo galvos –
Sugriaut jo meilę reikalinga.

KINTANA. Bijočiau susitikti jus
Kaip savo priešą, patikėkit.

DONJA CHUANA. Kaip moteris degu kerštu.

KINTANA. Apie jūs mirtį netikėtą
Aš naują pasaką vežu. (*Išeina.*)

V scena

Donja Klara, donja Chuana.

DONJA KLARA. Senjore Chili, kas geriausio
Pasaulį – susirinkot jūs.
Ir tingite jūs paprasčiausiai
Paskirt nors dieną man... sunku!
Tai bent akimirksnį trumpiausiai?
Ir mano namas pastatytas
Kaip ir Ines, ir kaip jinai
Galiu tiek kartų priskaityti
Ir myliu kaip ir ji karštai.

DONJA CHUANA. Ne jau mane?

DONJA KLARA. O ką gi kitą?

DONJA CHUANA. Jei man koks turtas nuostabus,
Kaip jūs švelnumas, donja Klara,
Paskirtas iš tiesų man bus,
Prisiekiu, nesulaukęs gero,
Pagrobčiau kaip piratas jus.
Bet, ach, aš savąjį menkumą
Gerai pažįstu ir žinau –
Man visad trūko ryžtingumo
Ir baimę visada jaučiau,
Provinciališką kuklumą...
Kai aš išvydau vakare
Jus pievoj sodo stebuklingo
Gyveno siela ugnyje
Kaip salamandra ir džiaugsmingai
Širdis man plakė kančioje,
Bet kur gyvenat – nežinojau,
Kas myli jus, na, ir bendrai
Kieno jus paslaugos vilioja.

DONJA KLARA. Prie San-Luiso mūs namai

Gerbėjų daug, visus skaičiuojant,

Tai ištisas kadrilius bus,

Ne driskiai, daug kuo girtis gali,

Bet juos lengvai įveiks visus,

Kaip mano jaunos viltys, žalias

Don Chilio vardas nuostabus.

DONJA CHUANA. Bučiuoju ranką ir švenčiausiai (*bučiuoja jai ranką*)

Tikiu likimo dovana,

Kurią kaip laimę aš sau gausiu.

VI scena

Donja Ines už kulisy, tie patys.

DONJA INES. Vos tėvas pašaukė mane

Pradingo Klara kuo greičiausiai.

O, dieve mano! Kas gi tai!

Kas čia? Don Chilis nedėkingas,

Dvisielis padaras! Gyvai

Varžovę primenąs klastingą.

Tačiau aš myliu jį karštai.

Dabar jis pusseseriai mano

Bučiuoja ranką! Kas pas mus

Apie bebarzdį šį pamanė,

Kad jis šiurkštuolis apsukrus!

Man kraujas gyslom nesruvena!

Reikės klausyti nuošaliai

Ir atmokėti su kaupu.

DONJA KLARA. Jūs džiūstat be manęs, tikrai?

Tai melas.

DONJA CHUANA. Net prisiekt galiu

Kad aš elgiuosi nuoširdžiai.

Nuo to, kai pamačiau sode

Aš jus brangioji donja Klara,

Jums patikėjau kaip žvaigždė,

Rytais man darosi negera,
Naktis praleidžiu kaip sapne
Dėl to, kad aš nebematau
Paveikslo mielo, išsvajoto,
Šviesos iš manojo dangaus
Ir gyvenu tamsoj miglotoj.

DONJA KLARA. Bet su donja Ines lengviau

Jums, kaip tada sode, kalbėtis,
Gyvenat, rodos, neliūdnei?

DONJA CHUANA. Ar su Ines?

DONJA KLARA. Juk ji jums švietė.

DONJA CHUANA. Aš pasakysiu kas jinai:

Apuokas, mažmožis. Galėtų
Surinkti „fe“ visus nūnai,
Jei ji vadintųsi Pranciška.

DONJA INES (*j šalį*). Jis gieda man gana gerai!

DONJA CHUANA (*j šalį*). Gerai, kad ji negirdi visko!

DONJA INES (*j šalį*). O Klara patikės tikrai!

DONJA KLARA. Bet jūs beveik kas valandą
Su ta, kuriai jūs abejingas.

DONJA CHUANA. Tuo ir įrodysiu tada,
Kad mano svajai reikalinga
Tik jūs akių skaidri šviesa.
Aš nežinojau, kur ieškot,
Ilgai be jūsų kankinausi
Ir čia dažnai ėmiau buvot,
Beveik kas dieną aš lankiausi
Norėdamas tai sužinot.

DONJA KLARA. Senjore mano, kam gi tai?

Kam jūs tą kaukę užsidėjot?

DONJA CHUANA. Kaip – kokią kaukę?

DONJA KLARA. Paprastai
Ines paklausti jūs galėjot,
Kur gyvenu aš.

DONJA CHUANA. Betgi tai

Pavydai pagrindas puikus.

DONJA KLARA. Tikiu. Tikėjimas gražesnis

Už tiesą. Pamilau aš jus.

O jūsų elgesys ankštesnis

Man maišė protą ir jausmus,

O jei jūs kančią įkainuosit

Manos širdies jausmų šviesių,

Tai savo ranką man paduosit.

DONJA CHUANA. Aš kaip jaunikis ją tiesiu,

Ir kaip palaimą pabučiuosiu

Jums ranką.

DONJA INES (*į šalį*). Pragaras tikrai!

DONJA KLARA. Ines jau laukia. Likit sveikas!

Aš lauksiu šiandien.

DONJA CHUANA. Labai džiaugiuos.

DONJA KLARA. Žinokit – mums aptarti reikia,

Kaip vestuves atšvęst linksmai. (*Išeina.*)

DONJA CHUANA. Tai visa, ką aš čia sukūriau

Išpainiosiu laiku greitu

Dar aplankyt senjorą turim.

VII scena

Donja Chuana, donja Ines.

DONJA INES (*jeidama*). Melagis, niekšas, aukščiau tu,

Pūkelis vėjuj, kamštis jūroj,

Jums maža buvo įgyt

Elvyrą, ji poron jums dera,

Bet kam jai garbę belaikyt?

Jūs ir mane, ir donją Klarą

Gudrybėm norit apraizgyt?

Tokiu štai būt intrigantu,

Kad moteris tris susirast,

Naudotis apgaulės menu,

Net tris iškart paimt ir vest

Ir tapt Ispanų sultanu?
Užteks jums, išdavike žalias,
Vienos Elvyros, ankščių tų,
Kurias paliko don Migelis,
Jei jūsų skonis iš keistų,
Kaip parašyta jūs raštely.
Tai buvo laiškas pats kvailiausias,
Aš jį atplėšus neraustu.
Tai jums vainikas prašmatniausias,
Tik nuograužos ir praeitų
Parėdų spindesys puošniausias.

DONJA CHUANA. Ką sakot, angele švelnus?

DONJA INES. Ar jūsų angelas? Jums tiesą
Elvyra pasakys, kai jus
Ji glaudžia lyg dievaitį šviesų,
Ir rankos jai tegul nudžius.

DONJA CHUANA (*j šalį*). Karamenčelis, kaip matyti,
Parodė laišką ir gerai
Aš tam jį stengiaus parašyti,
Kad kartą tekstų jai pačiai
Kančias manąsias išbandyti.

(*Garsiai*) Pavydyte Elvyrai vis?

Kur priežastis? Kas atsitiko?

DONJA INES. Užteks jau dumti man akis!

Tegul jums pusseserė tiki,
Kaip ką tik patikėjo ji
Jūs žodžiams, priesaikom ir meile.

DONJA CHUANA. Ir aš jus šituo užgavau?

Jūs matėt mus? Kaip viskas kvaila!

Su ja aš tik pajuokavau.

Juk ji kvailytė. Žvilgsnį meilų

Man dovanokit. Jis nušvitęs

Man sielą perveria nūnai.

DONJA INES. Ir priedo dar man pasakykit:

„Aš pasakysiu, kas jinai:

Apuokas, mažmožis ir kita“.

DON CHUANA. Nereikia imt į širdį visko.

Ar žema mergaites kvailas

Vedžiot už nosies, jei pavyksta?

DONJA INES. „Jinai susirinktų „fe“ visas,

Jei tik vadintųsi „Franciška“.“

Taip daug tų „fe“, kad jums mielesnės

Migelio apnašos. O aš

Jam net už angelą šviesesnė

Su juo man reikia apsivest

Elvyros pykčiui. Kuo blogesnis?

Turtingas jis pakankamai,

Be to, protingas, nes teisybę

Pamilęs suvokė lengvai,

Kad vyras tokios asmenybės

Pasmerktas gėdai amžinai.

Už jo aš ištekėčiau drąsiai.

Su tėvu pakalbu tuojau.

Tikiu, kad bendrą kalbą rasiu

Ir dargi šiandien, kaip manau,

Mes susituoksim.

DONJA CHUANA (*j šalį*). Nelabasis!

(*Garsiai*) Nesuprantu, kodėl iškilo

Jums šis sumanymas žiaurus.

Klausykit...

DONJA INES. Aš šūktelėsiu ir iškart

Ir nuo šių laiptų skrisit jūs

Nespėjęs žodžio net ištart.

DONJA CHUANA. Aš ištikimas jums buvau,

Tai ar negalit patikėti?

Paiškinti turiu...

DONJA INES. Nejau

Nėra kas jį nudėtų vietoj?

O, don Migeli, čia greičiau!

DONJA CHUANA. Jis čia?

DONJA INES. O jūs gudri mintis
Norėjo naują melą kelti?
Drąsuolis tyli? Taip, čia jis.
(*Šaukia*) Štai tas don Chilis, kurs iš karto
Norėjo gauti žmonas tris!
Atkeršyk, don Migeli, jam!
Aš jūs žmona!

DONJA CHUANA. Dangus šis tyras
Man liudininkas...

DONJA INES. Kęsti man
Šią gėdą!

DONJA CHUANA. Bet juk aš – Elvyra,
O don Migelį – pragaran!

DONJA INES. Ką?

DONJA CHUANA. Aš – Elvyra. Lūpos tos
Ir balsas šis kieno?

DONJA INES. Palaukit,
Jūs ne don Chil de Albornos?

DONJA CHUANA. Aš ne don Chilis ir nešaukit.

DONJA INES. Kur augo apgavikas toks?

Jisai – Elvyra! Visagali!
Ne. Jūs – don Chilis.

DONJA CHUANA. Taip, tikrai
Aš panaši ir rūbas žalias,
Kad įsitikinus pilnai
Griežčiau mane patikrint galit.

DONJA INES. Bet pasakykit, kam reikėjo
Mane apgaudinėt?

DONJA CHUANA. Deja,
Jei čia don Chilis būt atėjęs,
Jūs būtumėt linksma. Beje,
Vienodai mes abi įkliuvom.

DONJA INES. Kad taip panašūs, negalvojau
Jūs viens į kitą, man sunkus
Uždavinys tikėt.

DONJA CHUANA. Bijojau,
Ar don Migelio aistros jūs
Nepaveikė ir sugalvojau
Gudrybę šią: žinau puikiausiai
Aš draugo savojo klastas,
Laikiau varžove jus rimčiausia,
Galvojau – kelią jis suras
Į jūsų širdį, ir skubiausiai
Raštelį pasiunčiau aš sau,
Kurį jūs teikėtės žiūrėti,
Ir tarnui savajam liepiau
Įbrukti jums lyg netikėtai,
Tačiau, kaip galima, gudriau
Ir pažiūrėti, kas gi bus,
Ar mylite Chilį jūs aistringai
Ar don Migelis jums brangus.

DONJA INES. Koks sumanumas!

DONJA CHUANA. Stebuklingas.

DONJA INES. Rašyti sau! Ar tiesą jūs
Man kalbat?

DONJA CHUANA. Rūbai ant manęs
Don Chilio to, kurs jaučia tylų
Pavydą, meilę ir kančias.

DONJA INES. Manęs pavydi jis? Ir myli?

DONJA CHUANA. O don Migelio jis klastas
Puikiausiai žino, ir iš viso
Jis gerbia svetimus jausmus.

DONJA INES. Taip keista – aš visai sumišus.

DONJA CHUANA. Gudrus sumanymas?

DONJA INES. Gudrus,
Net taip, kad aš nė neišdrįsiu
Laikyt jus moterim.

DONJA CHUANA. Bet kaip,
Sakykite, įrodyt galim,
Kad tai teisybė?

DONJA INES. Nors ir taip:

Jums reikia užsivilkt suknelę

Ir žingsnį padaryt tiktai –

Aš tiesą pasakysiu tyrą.

Eime tad persirengt pas mus,

Bet mano meilė užsispyrė

Be galo tvirtina, kad jūs

Vis tiek ne moteris, o vyras!

O Klara dingo be dvejonės.

DONJA CHUANA. Tai neišmanėlė rimtai!

DONJA INES (*j šalį*). Kas tai? Pilna aš abejonės.

Ne, vis dėlto don Chilis tai:

Jo veidas, judesiai ir tonas. (*Išeina.*)

VIII scena

Don Chuanas, Karamančelis.

DON CHUANAS. Don Chil de Albornos – tai tavo ponas?

KARAMANČELIS. Nematoma turiu aš šeiminką,

Per dvi savaites vos tik porą kartų

Sutikti teko netikėtai jį

Tai ne tarnyba. Jūs sakysit – laiko

Jis dar kitus lakiejus ir tarnus.

Kur ten! Tik aš ir apdaras jo žalias

(Nuo kelnių net ir vardą gavo jis

Lyg būtų tai jo paveldėtos žemės) –

Tai viskas, ką jisai pasauly turi,

Kiek aš žinau. Tiesa, jis davė man

Nuo tos dienos, kai jam nusisamdžiau

Realų saują maistui man ir algą.

Tarnaučiau aš mieliau tokiam senjorui,

Kuris neduotų man ir atsikvėpt

„Karamančel, batus man nuvalyki.

Eik, sužinoki, kaip ilsėjos donja

Grimalda. Bėk ir grafo paprašyk

Arklių nors valandai. Ir sužinoki,
Kokioj komedijoj Valdas vaidina“.
Ir taip toliau, kas liepiama tarnams.
Aš kaip Vambino mulas gyvenu,
Sutirpo ponas, tarno nebevaiko,
Nevalgo, negeria, nemiega – tik bėgioja.

DON CHUANAS. Turbūt įsimylėjęs jis.

KARAMANČELIS. Smarkiausiai.

DON CHUANAS. Ar tik ne čia gyvenančią Ines?

KARAMANČELIS. Jinai jį taip. Bet kiek naudos ji turi.

Kada už sienos angelas gyvena?

Ta, sako jis, nors aš dar nemačiau jos

Tokia, kaip aš, o šito jau pakanka.

DON CHUANAS. Taip, tu gražuolis.

KARAMANČELIS. Toks iš prigimimo.

Nešu jai laišką. Vienas bendras bruožas

Sujungia būdą jos ir mano pono –

Kad niekados namuos šituos Elvyros

Arba Urraki rasti negali.

Dabar jau ir vėlu, o buvo

Vienuolika ir veltui aš svajojau,

Kad kas išeitų ir paimtų laišką.

DON CHUANAS. O nuostabi Ines don Chilį myli?

KARAMANČELIS. Taip, kad atplėšus laišką ir pamačius,

Ką rašo jis tame laiške Elvyrai,

Visai pamišo.

DON CHUANAS. Kaip ir aš pamišęs,

Pavyduliaudamas. Tačiau prisiekiu,

Nors tai kainuotų turtą ir gyvybę,

Kad aš Ines nuo Chilių išvaduosiu.

Einu ieškot, kur tavo.

KARAMANČELIS. Tai Achilas!

DON CHUANAS. Prigirdyčiau mielai kiekvieną Chilį! (*Išaina.*)

IX scena

Donja Chuana moteriškai drabužiais, donja Ines, Karamančelis.

DONJA INES. Gailiuos, kad apgauta esu

Šiems baimės pojūčiams sukilus.

O jei jūs būtumėt don Chilis,

Kaip būtų gera ir šviesu!

Sunku man buvo patikėti,

Kad taip panašūs esat jūs.

Jūs – jo portretas nuostabus,

Iš naujo man viltis nušvietęs.

DONJA CHUANA. Don Chilis bus dar šiandien naktį

Prie lango. Jo jausmai karšti.

DONJA INES. Elvyra, valanda arti!

KARAMANČELIS (*j šalį*). Elvyra? O kad tu sudegtum!

Atėjo į svečius ramiai

Ir kalba su Ines pačia?

Koks velnias atneš ją čia?

Jai laiško negaliu šteikt,

Kol šeimininkė neišeis,

Nes ką don Chilis rašo jai

Donja Ines žinos gerai.

Karamančeli, po galais,

Tu lazdomis kvepi.

DONJA INES. Kas ten?

Ir ko jums reikia iš manęs?

KARAMANČELIS. Ar jūs Elvyra?

DONJA CHUANA. Taip, tai aš.

KARAMANČELIS. O dieve! Kaip tikėti man?

Juk tai don Chilis sijenėlyje

Aš pavargau, kaip dievą myliu.

Don Chilis – dieną, naktį – Chilė.

Velniop jus, mano balandėlės!

DONJA CHUANA. Ką tu kalbi? Tu sveiko proto?

KARAMANČELIS. Ką aš kalbu? Don Chilis jūs

Kaip tai, kad žvakė su dagčiu.

DONJA CHUANA. Don Chilis?

KARAMANČELIS. Geisčiau aš žinoti?

DONJA INES. Štai, matote, ne man vienai

Suklysti, jus sutikus, teko.

KARAMANČELIS. Ispanijoje botagais plaka

Ir už mažiau. O šitas – štai!

Už išsigimėlių blogiau.

DONJA INES. Klausyk tu, ši dama – tai donja

Elvyra.

KARAMANČELIS. Ne nuo nemalonių

Toliau atsiskaityt prašau.

Man toks senjoras ne dievaitis,

Kus dėvi kelnes ir sijoną

Kaip aš atrodau savo ponui:

Pusiau tarnu, pusiau tarnaitė?

Ne tarnas aš hermafroditams,

Tą pačią dieną valgant mėsą

Ir žuvį greitai nusidėsi.

Pabaikite greičiau vizitą

Ir aš einu.

DONJA CHUANA. Tu ką, stebies?

Dar ko! Juk ir senjoras tavo

Man karšta meile alsavo,

Todėl, kad esame ištis

Labai panašūs viens į kitą.

Juk taip Ines? Kaip manot, jūs?

DONJA INES. Kur panašumas nuostabus

Ir meilę lengva ten matyti.

KARAMANČELIS. Toks panašumas! Nuoširdžiausiai

Sakau – čia nematau tvarkos.

DONJA CHUANA. Na, jeigu čia už valandos

Ateis don Chilis ir galiausiai,

Pamatęs mus, ką pasakysi?

KARAMANČELIS. Kad aš kalbėjau kaip žąsis.

DONJA CHUANA. Netrukus čia ateis ir jis.

Poros tų žodžių nesuriši

Iš gėdos, prikvailiojęs tiek.

KARAMANČELIS. Už valandos?

DONJA CHUANA. Ir tu tikrai

Galėsi pasijuokt.

KARAMANČELIS. Na, tai!

DONJA CHUANA. Pabūki gatvėje bent kiek

Teks balkone palaukti mums,

Kol tavo ponas čia ateis.

KARAMANČELIS. Einu ir saugosiu budriai.

Štai, perduot įsakyta jums (*įteikia donjai Chuanai laišką*)

Neišdrįsau aš prie Ines.

DONJA CHUANA. Laiškai draugystės neišardo.

KARAMANČELIS (*j šalį*). Jinai – don Chilis, Nors šį vardą

Užginčytų Partinuples. (*Išeina.*)

X scena

Gatvė.

DONJA CHUANA (*apsirengusi naktiniais drabužiais*). Iš čia aš tolei neišeisiu,

Kol neatsikratysiu Chiliais,

Kurie mane įveikti vilias,

Kurie viltis manąsias maišo,

Jų du yra. Prie šio balkono

Nors ir pavieniui, jie ateis.

Ar mirtinai mane sužeis,

Arba abudu taps lavonais.

XI scena

Karamančelis, don Chuanas.

KARAMANČELIS. Kur mano ponas šiuo metu?

Ir kur tasai don Chilis trankos?

Tegul dabar mane aplanko

Iš šimtą kartų, o ne du,
Širdis tikėti juo neleis.

XII scena

Balkone donja Ines ir donja Chuana moteriškais drabužiais, tie patys.

DONJA INES. Naktis, kaip ir diena tvanki.

DONJA CHUANA. Kaitra – oro, kaitra – širdy.

DONJA INES. Tai mano Chilis čia ateis?

DONJA CHUANA. Taip jis pasakė, taip ir bus.

(j šalį) Kad aš iš čia galėčiau dingti,

Reikės palaukus suvaidinti,

Kad Valdivjeso į namus

Iškviečia. Persirengus aš

Po langu grįšiu don Chiliu.

DON CHUANAS *(j šalį)*. Atlyginimą jau turiu.

Brangiausia žemėj Ines

Jau vaikščioja, kiek išgirdau,

Balkone šitame lengvai.

DONJA INES. kažkas ten vaikšto. Tai jisai

Tikriausiai.

DONJA CHUANA. Klauskite greičiau

Ir abejonę išsklaidykit.

KARAMANČELIS *(j šalį)*. Jau vienas pasirodė štai,

Ar tik ne mano ponas tai?

DON CHUANAS *(j šalį)*. O, lūpos, drąsą išlaikykit!

(Garsiai) Kas balkone?

DONJA INES. Don Chili jūs?

DON CHUANAS *(užsidengdamas apsiaustu, j šalį)*. Ji laukė jo. Pabūt manau

Aš juo. *(Garsiai)* Don Chilis, atėjau

Į jūs palaimintus namus

Senjora, ar ne jūs viena

Raminat manąjį degimą.

DONJA INES. Jis iškilmingai pirštis ima,

O aš jaučiuos visai šalta.

KARAMANČELIS (*j šalį*). Ne, tas Chilis per sunkus.

Balselis manojo tikrai

Plonesnis. Gal ir vėl jisai

Pasikeitė...

DON CHUANAS. Nors žvilgsnį jūs

Akimirksniui kaip nors išvyst!

DONJA INES. Ir degina, ir šaldo jis?

DON CHUANAS. Dvejot – ledai, mylėt – dangus.

DONJA CHUANA (*j šalį*). Vel don Martinas bando lįst.

Piktadary! Jai tavo švelnūs

Žodeliai nieko neverti.

DONJA INES (*j šalį*). Ne, tai ne jis. (*Garsiai*) Prašau, sakyk,

Ar jūs don Chilis Žaliakelnis?

DON CHUANAS. Tai jūs manęs neatpažįstat?

KARAMANČELIS (*j šalį*). Ir aš ne.

DONJA INES. Sudrumstė ramybę

Iš karto dvi net asmenybės...

DON CHUANAS. Kam pripažįstat pirmenybę?

DONJA INES. Jums, nors sunku man patikėti,

Kad su jumis dabar kalbuos.

DON CHUANAS. Čia daug žmonių. Todėl slepiuos

Ir stengiuosi tyliau kalbėti.

XIII scena

Don Martinas žaliais drabužiais, Osorjo.

DON MARTINAS. Osorjo, ar dvasia Chuanos

Aršiau su kiekviena diena

Visur sekioja dar mane

Norėdama, anot Kintanos,

Neleisti tuoktis su Ines,

O gal kas kitas mus kankina,

Manu vardu pasivadinęs?

Bet aš jau proto netekau.

Nejaugi jai jisai yra

Mielesnis išvaizda sava?

OSORJO. Na, ne.

DON MARTINAS. Protu? Juk aš buvau,

Tačiau tau įsitikint teko

Valjadolide įžymus

Didikas? Ar aš ne kilnus?

Many Gusmanų kraujas teka.

O turtais? Pajamų turėjau

Aštuonis tūkstančius grynų,

Godumas – paprastas žmonių

Jausmai, juos smerkia kilmingieji,

O jei tik tuo brangus jis jai,

Kad jį žali drabužiai dengia,

Tai aš ir pats taip apsirengęs.

OSORJO. Tuoju sukvailiosit jūs visai.

DON MARTINAS. Ką?

OSORJO. Jūs sergat, jus apsėdo velnias.

DON MARTINAS. Tegu. Dabar aš taip vilkėsiu,

Nuo šiol visur vadint pradėsiu

Save – don Chilis Žaliakelnis.

Keliauk namo. O aš einu

Don Pedro link.

OSORJO. Aš lauksiu grįžtant. (*Išeina.*)

XIV scena

Donja Chuana, donja Ines, don Martinas, don Chuanas, Karamančelis.

DONJA INES (*don Chuanui*). Don Chili, meilės nepažįstat,

O aš iš meilės jums alpstu.

DON MARTINAS (*j šalj*). Don Chilis? Kaip? Tas, kurs gadina

Čia mano reikalus visus?

Bet jei Chuana tai? Baisu!

Prieš nusidėjėlę malšina

Man drąsą baimė. Juk tiesa –

Jėgas bandyt su priešu savo,

Kuris iš kapo atkeliavo –

Tikrai laukiniška drąsa.

DONJA INES. Ateina kainkas čionai.

DON CHUANAS. Kas jis – išsiaiškinksim tuojau.

DONJA INES. Neverta.

DON CHUANAS. Žiūri čia, matau,

Ir delsia kažkodėl ilgai,

Aš liepsiu jam praeit pro namą.

Tuoj grįšiu aš. Jūs palūkėsit.

Idalgo...

DON MARTINAS. Kas?

DON CHUANAS. Keliaukit tiesiai.

DON MARTINAS. Kodėl gi? Čia dama gyvena,

Aš myliu ją.

DON CHUANAS (*j šalį*). Tai jis bus čia

Nekenčiamas Ines don Chilis,

Kuris save tik ir temyli.

Jo balsas.

KARAMANČELIS (*j šalį*). Kurgi apsauga?

Bent Algvasilas būt tarp jų!

Jis užsiima šitais ponais.

DON CHUANAS. Don Chili Žalias ir raudonas,

Man iš tiesų labai džiugu:

Įvyko tai, ko aš norėjau,

O jūs bijojote.

DON MARTINAS. Dangau!

Mane pažino jis, matau!

Jei per apsiaustą įžiūrėjo

Mane – jis aišku ne žmogus,

Vadinasi, teismus Kintana,

Tai mirus bastos donja Chuana.

DON CHUANAS. Prašau išreikškite jausmus

Don Chili! Argi jus pamilo

Dama todėl, kad jūs bailus?

KARAMANČELIS (*j šalį*). Vėl Chilis? Viešpatie brangus!

Čia poromis klajoja Chiliai.

Tačiau ne mano ponas šis,

Manasis kaip kastratas šneka.

DON CHUANAS. Taigi, don Chili, turit špagą?

KARAMANČELIS (*j šalį*). Jie du arba esu kvailys.

DONJA INES. Dar vienas Chilis pasirodė.

DONJA CHUANA. Greičiausiai don Migelis tai.

DONJA INES. Neabejoju.

DONJA CHUANA (*j šalį*). Ar tikrai

Yra ir trečias Chilis? Žodis,

Kad trečio aš tikrai nelaukiau.

DON CHUANAS. Na, traukit savo špagą jūs,

O ne, tai jums gerokai klius.

DON MARTINAS. Ne, iš makštų aš jos netraukiu,

Kad į lavoną smeigčiau ją,

Ar į vaiduoklį paslaptinę

Aš kautis tik su tais telinkęs,

Kurie su kūnu ir dvasia.

DON CHUANAS. Ar aš prieš jus tik ne iš baimės

Numirėliu pasidariau?

DON MARTINAS. Nejau jums rojūj negeriau,

Tokiam kaip jūs, pilnam palaimos?

O gal į jį jūs pakeliui

Ko reikia jums, donja Chuana?

Jei jūs skaistykloje gyvenat

Tai aš mišias užpirkt galiu

Aš nuodėmes žinau savas,

Ir jei galėtų, tai iš karto

Manoji meilė jus prikeltų,

Kad tik išpirktų tas kaltes.

DON CHUANAS. Nesąmonė! Aš – don Chuana?

Aš miręs? Nerami dvasia?

DONJA CHUANA (*j šalį*). Džiaugiuosi aš išdaiga čia!

KARAMANČELIS. Šventieji mano! O, Zuzana,

Šventoji Elena, Pelaga!

DONJA INES. Elvyra, kas gi jam dabar?

DONJA CHUANA. Beprotis. Pažiūrėsim dar.

KARAMANČELIS (*j šalį*). Skaistyklos siela turi špagą!

Aš tapt nematomu norėčiau.

DON CHUANAS. Trauk špagą! Ir užteks kalbėt,

Nes aš turėsiu jus nudėt.

KARAMANČELIS. Kad dūmeliu pavirst galėčiau,

Pro kaminą taip be pavojų

Pradingti.

DON MARTINAS. Siela nekalta,

Vardan anų dienų, kada

Man savo meilę dovanojai,

Nepersekiok manęs atėjus,

Nebausk manęs savu kerštu,

Kai nori sukliudyt man tu,

Dvasia virsti ir tartum vėjas

Bastais kaip Chilis po Madridą

Ir žūsta užmojai mani,

Arba, kai tokia ateini

Į gimtąjį Valjadolidą,

Man keršydama už nelaimę,

Tai nors dėl vaisiaus mūs išties,

Vargų ir gėdos priežasties,

Kuri kankina jūsų šeimą,

Neteik kančių man neregėtų!

Atleiski, siela, ir užmiršk.

Ar teko žemėj kam išgirst,

Kad ir karste dar pavydėtų?

Jei tavo pyktis neužges,

Vis tiek tu mirus ar gyva, -

Arba ir man nulėks galva,

Ar susituoksiu su Ines. (*Išėina*)

XV scena

Donja Chuana, donja Ines, don Chuanas, Karamančelis.

DON CHUANAS. Iš dvikovos pabėgo jis,
Galiu prisiekti aš švenčiausiai,
Po dingstimi pačia keisčiausia,
Kokios čia niekas nesumanys!

KARAMANČELIS (*j šalį*). Tai še kad nori! Bet tarnauti
Skaistyklos sielai! Sutinku,
Pagauti jį labai sunku,
Jis visad sugeba išmauti.
O, dieve!

DONJA CHUANA. Mano miela drauge,
Atleiskit, laikas į namus.
Jau davė ženklą man žmogus.
O jūs, Ines, vėl galit saugiai
Atnaujint pokalbį pradėtą
Ir tęst toliau su don Chiliu.

DONJA INES. Palaukit, pasakyt galiu,
Kad jus tarnaitė palydėtų.

DONJA CHUANA. Du žingsniai man tamsoj nakties.

DONJA INES. Aš jums galėčiau duot apsiaustą.

DONJA CHUANA. Ach, ne! Kam tokį kūną siausti,
Kuris be sielos, be širdies? (*Nueina nuo lango.*)

DON CHUANAS. Einu ten, kur pradžioj buvojau.

Gal ir mažasis Chilis čia
Klajoja vienas paslapčia?

DONJA INES. Don Chili, žaidėt su pavojum,
Jūs, kaip drąsuolis prakilnus.

DON CHUANAS. O meilė virpanti, baili,
Ne meilė, gėda tai gili.
Girdžiu vėl kažkieno žingsnius.

XVI scena

Donja Klara vyriškais drabužiais, *don Chuanas*, donja Ines, Karamančelis.

DONJA KLARA. Dėl Chilio baimė nuveikta,

Pavydas viską nugalėjo

Aš vyro rūbus užsidėjus

Jaučiuos kaip tikras dabita!

Man tinka išvaizda karinga

Ar neateis, matysiu aš,

Jis prie balkono pas Ines.

Ten gautų atsaką teisingą.

DON CHUANAS. Aš pažiūrėsiu, kas tenai.

Don Chuanas pasišalina, o donja Klara prieina prie lango.

DONJA KLARA (*j šalį*). Kažką prie lango pamačiau

Prieiti reikia man arčiau

Ir jei don Chilio laukia – tai

Klastinga pusseserė mano,

Už Chilį Klara pakalbės,

Matysiu aš, kas nugalės,

Man rūpi pabaiga romano.

(*Garsiai*) Kas balkone? Brangi senjora,

Jei vertas žvilgsnio jūs šviesaus

Don Chilis tas, kurs jums vergaus

Ir kurs išgirst sprendimą nori,

Jis laukia čia, vilkįs rūbus

Vilties spalvos.

KARAMANČELIS (*j šalį*). Na, prasidėjo!

Dar vienas Chilis atskubėjo!

Don Chiliai pilas kaip lietus.

DONJA INES (*j šalį*). Štai šitas – tai don Chilis mano,

Kuriam visa aš priklausau,

Jo švelnų balsą pažinau.

Pirmasis buvo don Chuanas,

Jis ėmė tamsoje gudraut,

Ir aš klausiausi jo šnektų.

DON CHUANAS (*j šalį*). Štai šitą laiko čia šventu

Don Chilį žalią.

DONJA INES (*j šalį*). O, dangau!

Iš keršto jam ir iš pavydo

Jį don Chuanas čia užmuš.

Don Chuanas prieina prie donjos Klaros.

DON CHUANAS. Labai džiaugiuos, kad šiąnakt jus

Sutikt šioj vietoj man pavyko,

Don Chili, laikas pagaliau

Man su jumis atsiskaityti.

DONJA KLARA. Ką šnekat? Ką jums atsakyti...

DON CHUANAS. Aš tas, kurs jau užmuš tuojau.

DONJA KLARA. Užmuš?

DON CHUANAS. Taip. Chilis – aš.

Apgauti visus norėjot teigdamas,

Kad don Migelis aš. Gana!

Nemoku meilėje juokauti.

DONJA KLARA (*j šalį*). Tai į spąstus patekom mes.

Čia žudoma, brangioji Klara!

XVII scena

Donja Chuana vyriškais drabužiais, Kintana, tie patys.

DONJA CHUANA (*kalbėdama su Kintana*). Kaip tik parinkom laiką gerą.

Pats įkarštis jei tik Ines

Dar ant balkono, draugo mano,

Išgirs ji naują Chilį dar.

KINTANA. Madridan tėvas tik dabar

Atvykti teikės.

DONJA CHUANA. Taip, Kintana.

Jo nuomone tiesa tikra,

Kad užmušta aš don Martino

Ir ieško, kaip įstatyminiai

Atkeršyt jam.

KINTANA. Taip ir yra.

DONJA CHUANA. kažkas dar slankioja vėlai.

KINTANA. Palaukit, tuoj aš sužinosiu.

DONJA KLARA. Tai jūs – don Chilis?

DON CHUANAS. Pasiruošęs aš vest Ines.

DONJA KLARA. Tai plepalai!

DONJA CHUANA. Ei, kavalieriai! Kaip praeiti?

DON CHUANAS. Kam šitai rūpi?

DONJA CHUANA. Man, don Chiliui!

KARAMANČELIS (*j šalį*). Ketvirtas! Tarsi dulkės kyla,
Atneš jų šimtą velnias greitai.

DON CHUANAS. Don Chiliai čia yra jau du.

DONJA CHUANA. Vadinasi mes būsime trys.

DONJA INES. Dar! Bet atspėk dabar, kuris
Tasai, kuriam aš gyvenu.

DONJA CHUANA. Don Chilis žalias aš esu!

DONJA KLARA (*j šalį*). Pavydas man laimėt padės.
Vadinas, myli jis Ines?

Gudrus gyvatė iš tiesų!

Na, jis prieš likimą kartu!

(*Garsiai*) Don Chilis žaliakelnis štai esu!

KINATANA (*tyliai donjai Chuanai*). O, griebia jie karštai!
Su jūs vardu net trys iš karto.

DONJA CHUANA. Don Chilis vienas tik tėra –
Ar pilkas rūbas jo ar žalias.

DONJA INES. Keistesnio nieko būt negali.

DON CHUANAS. Gana! Aš šeimininkas čia.

Šalia, gyvenant, jei nori kas!

DONJA CHUANA. Ar ne per drąsiai pasakyta?

KINTANA. Taip, žodžiai viena, darbas – kita.

KARAMANČELIS. Mirtis don Chiliams!

Griebiasi špagų. Kintana sužeidžia don Chuaną.

DON CHUANAS. Mirštu aš!

DONJA CHUANA. Senjore, turit būt švelnus.

Ir atsiklaupti prieš Ines,

Kad sužeidė jus už kaltes

Čionai don Chilis Žaliakelnis.

Don Chuanas, donja Chuana ir Kintana pasišalina.

DONJA KLARA. Jaučiu, kaip temdo protą mano

Pavydas. Tuoktis jis žadėjo,

Dabar nors išsisukinėja,

Aš gausiu jį. (*Išeina.*)

DONJA INES. Jis don Chuanui

Atkeršijo ir aš džiaugiuos

Don Chilį myliu dar karščiau. (*Išeina.*)

KARAMANČELIS. Aš Chiliais sotus pagaliau

Jau keturis matau čia juos!

Dvasia paklydėlė, kuriai

skirta tarnystė mano,

Net iš skaistyklos atgabeno

Šią chiliadą – tai tikrai.

Tamsoj aušra sužvilgo jau.

Numigt suspėsime rūpestingai.

Dangau! Aš sielai nuodėmingai

Tarnu tiek laiko išbuvau.

XVIII scena

San-Charonino pieva

DON MARTINAS (*apsirengęs žaliai*). Jūs gatvės sostinės, naują dieną

Jūs Babilonas, užkurys nuodingas,

Čia turčius gerbiamas kelių žmonių.

Čia smerkia vargšą, širdys nedėkingos,

Namai gėdos ir iš visų šalių

Čia plaukia neteisybės nuodėmingos,

Ką aš danguj užrūstinau piktai,

Kodėl man Chilis kenkia amžinai?

O, medžiai, jūsų mielas šakeles

Švelnus vėjelis judina iš lėto,

Ant tų šakų, jei tik nuleist virves,

Kabėt mani kentėjimai galėtų,

Ir jūs, upeliai, girdantys žoles,
Vien bučiuojantys krantus smėlėtus,
Tegul drėgmė jūs pračiurlena liūdnei,
Kodėl man Chilis kenkia amžinai?
Kokias dangus man primeta kaltes,
Kad aš šešėlio savojo bijausi?
Žaviuosi aš karštai donja Ines,
Kam aš kliudau, sakykite, aš klausiu?
Koks Chilis lenda ten pirma manęs,
Manu vardu naudojasi ramiausiai?
Ko Nori jis? Kad kankčiau ištisai,
Kodėl man Chilis kenkia amžinai?
Peršuos Ines, bet vėl don Chilis štai
Jei peršasi, triumfuoja niekšas jaunas.
Aš gaunu laiškus – pavogęs jisai
Ir vėl visus planus čia pat sugriauna.
Į mano sąskaitą ateina pinigai –
Don Chilis pagal perlaidą juos gauna.
Kur dingti ir kur slėptis nežinai –
Visur man Chilis kenkia amžinai.

XIX scena

Don Diego, Kintana, Algvasilas, don Martinas.

KINTANA (*nuošaly, kalbėdamas su don Diego*). Štai apsimetėlis don Chilis,
Kurį namuos visi pažįsta
Kaip don Martiną de Gusmaną,
Žudikas vargšės donjos Chuanos,
Manos senjoros.
DON DIEGO. Būtų gera,
Kad žilą galvą man papuoštų
Įtartinas šio pano kraujas!

Kas skriaudžia, tas nėra kilmingas,
Prašau, senjore, jį suimti.

ALGVASILAS. Tuoį špagą, durklą atiduokit.

DON MARTINAS. Aš?

ALGVASILAS. Taip.

DON MARTINAS. O kam?

ALGVASILAS. Teisminei valdžiai.

DON MARTINAS (*atiduodamas špagą ir durklą*). Ką reiškia tai? Vėl naujas smūgis?

Už ką nors suimti nori?

DON DIEGO. Dar drįsti klausti, išdavike,

Kada tu pats sava ranka
Nudobei nelaimingą žmoną.

DON MARTINAS. Ką? Žmoną? Kurgi čia nelaimė?

Daviau aš žodį, kad ją vesiu

Po to išvažiavau ir kalba,

Kad kūdikio tuomet ji laukė.

Ir jei pagimdžiusi prieš laiką

Dukrelę, mirė, pasislėpus

San-Kirso vienuolyne, kuo gi

Aš kaltas. Tu kalbėk, Kintana,

Juk tai tu pats žinai puikiausiai.

KINTANA. Tik viena aš žinau puikiausiai,

Kad jūs nužudėt, don Martinai,

Be jokio tikslo ir naudos

Niekuo nekaltą savo žmoną.

Kapų rūsy ji Alkorkone

Kaip Abelis maldauja dangų

Atsiųsti jums teisingą bausmę.

DON MARTINAS. O niekšas! Dievas mato...

ALGVASILAS. Kas jums?

DON MARTINAS. O, jeigu aš turėčiau špagą,

Liežuvį tavo melagingą

Ir sielą iš tavęs išplėščiau.

DON DIEGO. Netikęs išgama, tu veltui

Bandai nuneigti tai, ką aiškiai

Paliudija ir šios eilutės.

DON MARTINAS (*skaitydamas sau*). Matau donjos Chuanos braižą.

DON DIEGO. Tai ir skaityk, ką rašo ji.

DON MARTINAS. Teisingas dieve! Nužudžiau ją

Aš durklo smūgiais Alkorkone?

Ten niekad nebuvo!

DON DIEGO. Užtenka!

Nėra daugiau ko apsimesti.

ALGVASILAS. Senjore, jūs turėsit teisę

Įrodyt savo nekaltumą

Kalėjime.

DON MARTINAS. Jei donja Chuana

Neišvažiavo iš San-Kirso,

Kaip tai patvirtina jos laiškas,

Kurį iš jos gavau Madride,

Sakykite, kaip aš galėjau

Durklu jai smogti Alkorkone?

DON DIEGO. Jūs turit suklastotą laišką,

Taip pat kaip suklastotą vardą.

XX scena

Don Antonio, Selio, tie patys.

DON ANTONIO (*tyliai Selio*). Don Chilis štai – tai aiškiai rodo

Jo kelnės žalios kaip žolė.

SELIO (*tyliai don Antonio*). Ir šitie jį taip pat vadino.

(*Don Martinui*) Senjore Chili, davėt žodį

Jūs mano pusseserei Klarai

Todėl dabar, kada jūs norit

Sulaužyt ką pažadėjot,

Priversiu vykti teisman.

DON DIEGO. Tikriausiai, kad dėl šitos damos

Nužudė savo žmoną jis.

DON MARTINAS. O, leiskit man savo durklu

Nusižudyt pagaliau.

Jei jau nelaimės nesibaigia.

DON ANTONIO. Kaip mylintį ir gyvą vyrą

Matyt jus nori donja Klara.

DON MARTINAS. Kokia ta donja Klara? Aš

Visai ne tas, kurio jums reikia.

DON ANTONIO. Tai atsakas! Jūs – ne don Chilis?

DON MARTINAS. Tiesa, aš čia taip vadinuosi,

Tačiau ne Žaliakelnis aš.

DON ANTONIO. Na, o kokios spalvos jūs kelnės?

SELIO. Tada jums teks neteks gyvybės

Arba laikyti duotą žodį.

DON DIEGO. Jam budelis atims gyvybę.

Ir neilgai reikės mums laukti,

Kada jis niekadėjo galvą

Kabliu pakels virš ešafoto.

SELIO. Kaip?

ALGVASILAS. Savo žmoną jis nužudė,

SELIO. Tai išgama!

DON MARTINAS. O kad išmuštų

Dar man valanda mirties –

Kad visos kančios pasibaigtų.

XXI scena

Fabio, Desio, tie patys.

FABIO (*jeidamas kalba su Desio*). Jis sužalojo don Chuaną.

Kai jiedu šiąnakt susikovė.

Bet Algvasilas lydi jį.

DESIO. O mums tai net labai patogiu.

(*Algvasilui*) Prašau nuvesti šį hidalgą

Kalėjiman.

DON MARTINAS. Ir vėl nelaimė?

ALGVASILAS. Kaip tik ir eina jis tenai.

Bet kuo gi jums jis nusikalto?

FABIO. Jis don Chuaną de Toledo

Špaga šią naktį sužalojo

Prie pat don Pedro namo durų.

DON MARTINAS. Aš? Don Chuaną?

KINATANA. Dar pabėgs!

DON MARTINAS. Koks don Chuanas? Kokios durys?

Iš kur naktis? Ką sužalojau?

Kam persekiojat jūs mane?

Senjorai, argi jums neaišku,

Kad čia visus mus užkerėjo

Baisios donjos Chuanos siela,

Kuri kentėdama klajoja.

DON DIEGO. Vadinasi, jūs ją nužudėt?

ALGVASILAS. Prašau kalėjiman.

KINTANA. Palaukit

Ten damos lipa iš vežėčių

Ir eina čia, kad mums atskleistų

Visas mįsles tas paslaptingas.

XXII scena

Donja Chuana vyriškais drabužiais, don Pedro, donja Ines, donja Klara moteriškais drabužiais, don Chuanas parišta ranka, tie patys.

DONJA CHUANA. Tėveli mylimiausias!

DON DIEGO. Kaip?

Kas jūs toks?

DONJA CHUANA. Aš – donja Chuana. Duktė.

DON DIEGO. Tai tu gyva?

DONJA CHUANA. Gyva.

DON DIEGO. Tačiau palauk, juk tu rašei man?

DONJA CHUANA. Tam, kad atvykus į Madridą,

Kur slapstės mano don Martina,

Vardu don Chilio prisidengęs

Ir kur slapčia jis ruošės vesti

Donją Ines, kuriai aš šiandien

Turėjau viską pasakyti,

Ir atvažiavo ji čionai.

Visus iš liūdesio išgelbėt.

Aš čia buvau don Chilis antras,

Kuris garsėjo savo kelnėm

Ir rodės nuodėminga siela.

(*Don Martinui*) O tu, širdie, klajoklės sielos

Duok ranką man.

DON MARTINAS. O aš sumišęs

Bučiuoja tavo, mylimoji,

Kad visos manosios nelaimės

Džiaugsmingai baigės pagaliau.

Mirties atrodė neišvengsiu,

Kintana buvo prieš mane.

DONJA CHUANA. Kintana gynė mano garbę.

DON MARTINAS (*don Diego*). Senjore, už nedėkingumą

Prašau atleisti.

DON DIEGO. Jus priglaus

Kaip mylįs tėvas priešas tas,

Kurs neseniai mirties jums troško.

DON PEDRO. Dabar mes žinom tai, kas buvo,

Don Chilio, Chuanos, Elvyros

Visas išdaigas nuostabiasias,

Ir don Chuano, mūsų laimei,

Žaizda lengva.

DON CHUANAS. Jei su Ines

Mes vėl taikingai sugyvenam,

Tada aš sveikas.

DONJA INES. Jūs ir mano

Ir mano rūmų – šeimininkas.

DON PEDRO. Tokiu turėtų don Antonio
Tapt nuostabijai donjai Klarai.

DONJA KLARA. Mane don Chilis Žaliakelnis
Taip pat į klastą šią įvėlė.

DON ANTONIO. Bet mano viltys išsipildė,
Ir aš skolingas jam už laimę.

DON DIEGO. Jūs don Martinai, man – sūnus.

DON MARTINAS. Dar belieka mano tėvui
Greičiau atvykt į vestuves.

XXIII scena

*Karamančelis, skrybėlė ir kelnės prikaišiotos žvakių, apsikabinėjęs šventųjų graviūromis su
šlakstykla ant kaklo, ir tie patys*

KARAMANČELIS. Už sielą melskit nuodėmingą.

Kad mano poną žaliakelnį
Iš pragaro kančių išgelbėt.

DONJA CHUANA. Karamančeli – išprotėjai?

KARAMANČELIS. Šalin, tegu paplūsta pūliais
Gydyklos, gydančios žaizdotus!
Šalin, šalin, prakeikta siela!

DONJA CHUANA. Don Chilis tavo – aš, kvaily,
Ir kūnu ir dvasia sveikiausiais.

Žiūrėk: kalbu su žmonėmis
Ir niekas čia manęs nebijo.

KARAMANČELIS. Kas jūs: senjoras ar senjora?

DONJA CHUANA. Senjora.

KARAMANČELIS. Nieko nebereikia
Visam pasauliui suklaidinti.

XXIV scena

Osorjo, tie patys.

OSORJO. Skubu pranešt jums, don Martinai, -
Atvyko jūsų tėvas čia.

DON PEDRO. Kieno namuos? Nejau ne mano?

OSORJO. Kaip tik jis jūsų laukia ten.

DON PEDRO. Tai einam pas mane iškelti

Tris vestuves tą pačią dieną.

DONJA CHUANA. Kad baigtų tąsyk pokštus savo

Čionai don Chilis Žaliakelnis.

KARAMANČELIS. Ir šį spektaklį apie kelnes.

UŽDANGA